

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У С.А.П. ВОЈВОДИНИ

Год. XIX

мај 1970.

Број 5.

САДРЖАЈ

А. Хорват

др М. Митић

М. Кекез

Б. Ђосић

Позив на Скупштину АК у САПВ;

Извештај Управног одбора АК у
САПВ о раду Коморе у 1969. го-
дини;

Проблеми организационе изградње
судова у САП Војводини;

Наследно право брачног друга;

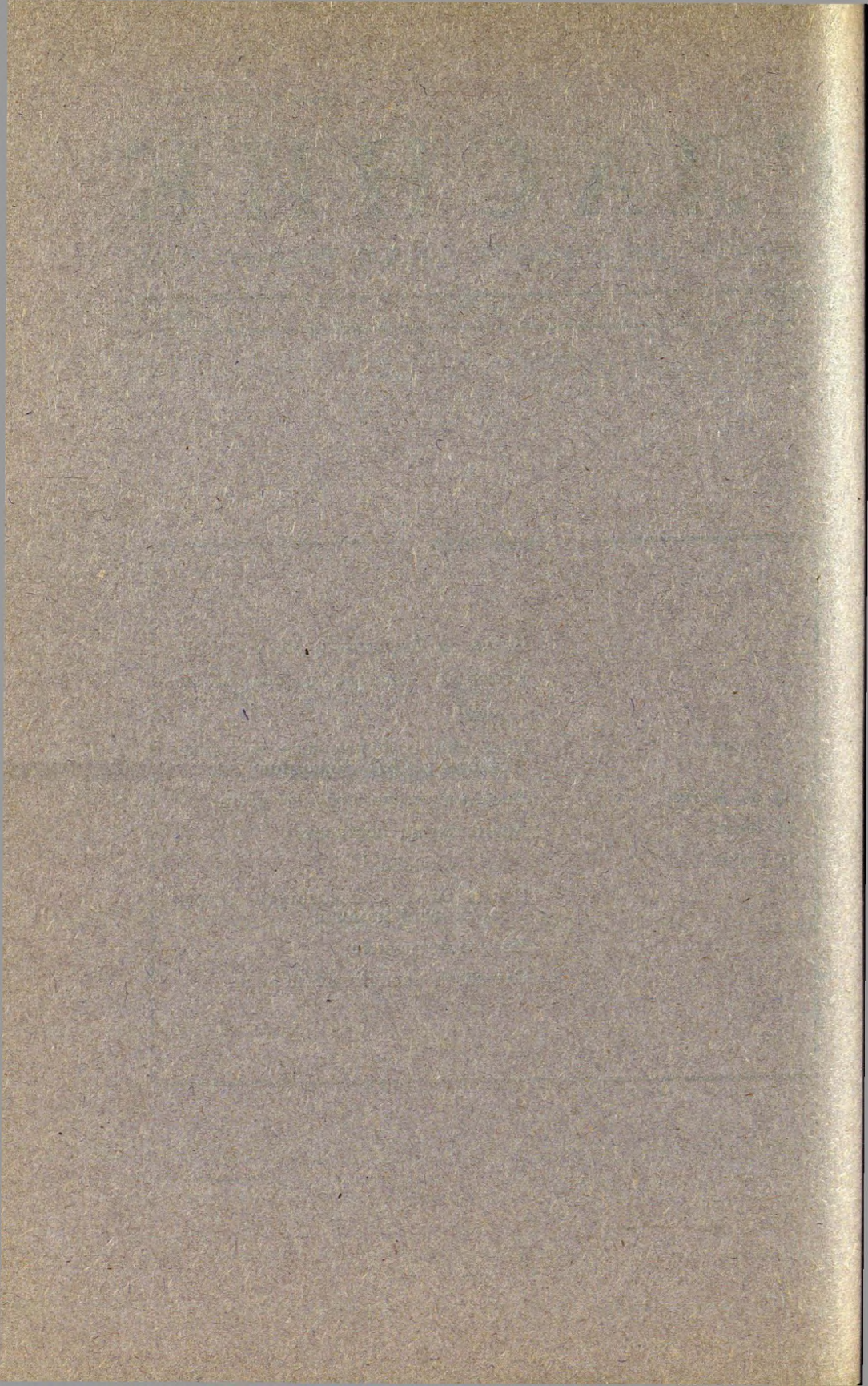
Другостепени поступак;

Актив — тужба;

Општи Закон о адвокатури и дру-
гој правној помоћи;

Из судске праксе;

Службена саопштења Коморе.

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У С.А.П. ВОЈВОДИНИ

Год. XIX

мај 1970.

Број 5.

ПОЗИВ

На основу чл. 81 тач. 1—2 Закона о адвокатури и чл. 19 Статута Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду, Управни одбор Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду, уз сагласност, Савета Адвокатске коморе, сазива

РЕДОВНУ ГОДИШЊУ СКУПШТИНУ

Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду, која ће се одржати у суботу 6. јуна 1970. године у Новом Саду, у сали Хотела „Парк“ са почетком у 9 часова, а са следећим

ДНЕВНИМ РЕДОМ

- 1) Отварање скупштине и утврђивање броја присутних чланова,
- 2) Избор радног председништва,
- 3) Читање записника скупштине од 24. маја 1969. године одржане у Панчеву,
- 4) Извештај Управног одбора о раду свих органа Коморе у 1969. години, који је објављен у бр. 5. „Гласника“ за 1970. годину (Милорад Ботић),
- 5) Завршни рачун Адвокатске коморе у САПВ за 1969. годину који је објављен у бр. 5 „Гласника“ за 1970. годину (Антоније Марић, благајник),
- 6) Извештај комисије за преглед финансијског пословања коморе за 1969. годину (Др Јосипа Петерка, председник комисије за финансијско пословање),
- 7) Предлог финансијског плана прихода и расхода Адвокатске коморе у САПВ за 1970. годину, објављен у „Гласнику“ бр. 1/70 (Антоније Марић, благајник),
- 8) Нови закон о адвокатури и нацрт статута Коморе (реферат Милорада Ботић),
- 9) Прослава 50-годишњице Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду у 1971-ој години (реферат Олга Царић),
- 10) Колективно осигурање адвоката за случај несреће (реферат Др Федор Араницки),
- 11) Дискусија по извештајима и давање разрешнице досадашњим органима коморе,

- 12) Избор председника и два заменика, Управног одмора коморе и осам чланова Управног одбора, избор седам чланова Савета Адвокатске коморе (остале чланове Савета бира Покрајинска скупштина), избор председника Дисциплинског суда коморе и његовог заменика те 12 чланова првостепеног дисциплинског суда, избор 6 чланова другостепеног дисциплинског суда, избор дисциплинског тужиоца коморе и два заменика, избор три члана комисије за преглед финансијског пословања.

Право учешћа на Скупштини имају сви адвокати чланови Коморе, изабрани чланови Савета по Покрајинској скупштини и делегирани представници Удружења Адвокатских приправника у САПВ.

Ако се у заказано време не скупи довољан број чланова Скупштина ће се одржати сходно чл. 20 Статута Коморе са почетком један час касније, без обзира на број присутних.

Управни одбор позива све адвокате, чланове коморе да узму учешћа у раду Скупштине и у избору органа коморе за наредни период.

Обавештења техничке природе биће благовремено достављена Радним одборима адвоката и адвокатских приправника.

Из седнице Управног одбора Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду одржане дана 4. априла 1970. године.

СЕКРЕТАР

Олга Царић, с. р.

ПРЕДСЕДНИК

Милорад Ботић, с. р.

ИЗВЕШТАЈ УПРАВНОГ ОДБОРА О РАДУ СВИХ ОРГАНА У САПВ У НОВОМ САДУ У 1969. ГОДИНИ

I

ОПШТИ ПРОБЛЕМИ АДВОКАТУРЕ И РАДА КОМОРЕ

У 1969. години органи Коморе поред обављања редовних послова претресали су и решавали и нека општа и основна питања живота и рада адвоката.

Ово је била прва година важења новог Уговора о спровођењу социјалног осигурања адвоката склопљеног са Републичким заводом за социјално осигурање, па су се у примени овог Уговора појавила и нека спорна питања, али су углавном сва повољно решена у духу одредаба овог Уговора. Неких већих потешкоћа у примени овог Уговора није било, а знатан број адвоката је био у могућности да уплати потребну разлику да би за себе обезбедио уговорени највиши разред. Отуда у 1969. години 47 пензионисања. Обзиром да су пензије на приближно одговарајућем нивоу, то се од овог броја пензионисаних адвоката поново уписало у именик само 15 пензионисаних адвоката и то млађих и здравијих људи.

Органи Коморе су се посебно бавили и питањем допуне и измене Тарифе о наградама за рад адвоката. Управни одбор је

ставио на дневни ред Годишње скупштине предлог за измену и допуну Тарифе, али како су неки Радни одбори били мишљења да ову измену треба шире поставити, то је ово питање скинуто са дневног реда Годишње скупштине и стављено на широку дискусију Радних одбора адвоката и адвокатских приправника. После свестране дискусије о измени и допуни Тарифе, Управни одбор, саслушавши мишљење Савета, ставио је предлог за измену и допуну Тарифе на Ванредну скупштину 25. X 1969. године. Како су на овај предлог стављене извесне примедбе од стране заинтересованих фактора ван адвокатуре, то је овај предлог повучен, а стављен нов предлог Ванредној скупштини 27. XII 1969. године, која је изгласала коначан текст. Овај текст измена и допуна, односно пречишћен текст Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката поднети су Покрајинском извршном већу на давање сагласности.

Током овог извештајног периода и Управни одбор и Савет бавио се претресањем и стављањем примедба на предлог Општег закона о адвокатури и другим видовима правне помоћи, кога је Савезни савет за правосудје поднео Савезном извршном већу. Ово питање је расправљано и на обе Ванредне скупштине.

Управни одбор Коморе је стално одржавао актуелним питање опорезивања адвоката, па је по том питању учествовао у акцијама које је предузимао Савез адвокатских комора Југославије у циљу измене и начина опорезивања адвоката.

Управни одбор је одржавао тесну везу са радним одборима адвоката и адвокатских приправника како у писменом контакту преко њихових писмених извештаја и обавештења, тако и учешћем на годишњим конференцијама ових, а одржано је и неколико заједничких састанака органа Коморе и представника радних одбора адвоката и адвокатских приправника, ради претресања општих питања адвокатуре и рада Коморе. Ова форма сарадње показује се као успешан облик самоуправљачког договора.

Комора је тесно сарађивала са осталим Коморама како преко Савеза адвокатских комора Југославије, тако и у непосредним контактима, учешћем на Годишњим скупштинама комора и на други начин.

У раду Савеза адвокатских комора Југославије наша Комора је узела видног учешћа како на пленумима тако и у раду председништва Савеза, а и у комисијама Савеза.

На плану одржавања веза са иностраним адвокатским организацијама Комора је показала већу активност него до сада. Од 21. до 25. јула 1969. године је одржан у Лондону 23-и Конгрес Међународне уније адвоката. На Конгресу је учествовало више представника ове Коморе. О том изванредно организованом и успелом Конгресу су наши представници поднели извештај, а у Гласнику од септембра 1969. године је објављен краћи напис о раду Конгреса. Конгрес је допринео продубљивању срдачних пријатељских веза, које су изграђене између југословенских ад-

вокатских организација са једне стране и националних организација адвоката учлањених у Унији с друге стране.

Поред ове традиционалне, пријатељске и старе везе са Међународном унијом адвоката, дошло је, у протеклом периоду, до стварања нових међународних веза и то првенствено са адвокатским организацијама суседних социјалистичких земаља, Мађарске и Румуније.

Наша Комора је учествовала на Годишњој скупштини Адвокатске коморе у Будимпешти, одржаној од 6. до 9. јуна 1969. године (Др Варади и О. Царић). На овом одлично организованом скупу дошло је до стварања нових контаката између наших делегата и делегата адвокатских организација из источних земаља. Изражена је жеља да се између наше Коморе и између Адвокатске коморе у Будимпешти изграде темељи дугорочније колегијалне сарадње.

Адвокатску комору Војводине посетили су 28. IX 1969. године представници Удружења правника из Кечкемета (Мађарска) и Темишвара (Румунија) међу којима су били и функционери Адвокатских комора, где су вођени срдачни и колегијални разговори уз обавезу да се контакти међу овим коморама продубе.

Како су се ови контакти стварали и одржавали стихијски, то се показало потребним, да се у материју међународних веза Коморе са адвокатским организацијама у иностранству унесе систем и план. Ради остварења тог задатка је Управни одбор на својој седници од 27. септембра 1969. године оформио Одбор за међународне везе, а Пленум Савеза адвокатских комора је на својој седници, одржаној у Загребу 15—16. новембра 1969. године решио, да коморске комисије за међународне везе треба у будуће да обавештавају Савез о својим контактима са иностраним адвокатским организацијама.

II

РАД ОРГАНА КОМОРЕ

Рад Управног одбора Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду у 1969. години одвијао се нормално.

У року 1969. године Управни одбор одржао је 13 редовних седница, а на тим седницама донео је 283 записничких решења. На седницама Управног одбора редовно су присуствовали сви чланови, сем када је неко од чланова био спречен из оправданих разлога. На седнице Управног одбора на којима су расправљана општа питања адвокатуре и важнији проблеми позивани су и други органи Коморе, и то: председник Дисциплинског суда, Дисциплински тужилац, председник Комисије за преглед финансијског пословања, што се показало нарочито корисно за координацију рада ових органа.

1) Адвокати

У 1969. години бројно стање адвоката у односу на 1968. годину смањило се. На дан 31. XII 1968. године било је уписано у именику адвоката 439 адвоката, а на дан 31. XII 1969. године у именику адвоката уписано је 423 адвоката.

У току 1969. године уписано је 57 адвоката, и то: 8 из редова адвокатских приправника, 10 судија, и судијски приправник, 2 из правобранилаштва, 1 из тужилаштва, 8 из привреде, 3 из управе, 5 пензионера, 15 адвоката у пензији, 5 из других комора.

Број уписаних адвоката у поређењу са 1968. годином опао је за 14 адвоката.

У 1969. години брисано је из именика адвоката 73 и то: 3 услед смрти, 47 због пензионисања, 17 због занисавања радног односа, 5 због пресељења седишта адвокатске канцеларије на територију друге Коморе, 1 због одслужења кадровског рока у ЈНА.

У току 1969. године извршено је 4 пресељења седишта адвокатске канцеларије.

У току 1969. године постављено је 47 преузимаатеља адвокатске канцеларије, 3 привремена заменика обелелим адвокатима, 2 привремена заменика суспендованим адвокатима, 1 привременик заменик одсутном адвокату, 2 заступника, 9 бесплатних заступника, донета су два решења о суспензији, 16 решења о разрешењу дужности преузимаатеља, 3 решења о разрешењу дужности привременог заменика, регистровано је 10 уговора о раду адвоката са привредним организацијама, 2 уговора нису евидентирана обзиром да нису сачињена у духу прописа Закона о адвокатури.

Адвокатске канцеларије су углавном распоређене у седиштима Врховног суда САПВ, окружних и општинских судова, док 21 адвокат има седиште своје адвокатске канцеларије у местима где нема суда.

Дана 31. XII 1969. године од уписаних 423 адвоката, седиште адвокатске канцеларије имали су у Новом саду 99, Ади 3, Алибунару 4, Апатину 5, Банатском Новом Селу 1, Бачу 2, Бајмоку 3, Бач. Паланци 4, Бач. Петровом Селу 1, Бачком Петровцу 2, Бачкој Тополи 7, Бечеју 11, Белој Цркви 4, Беочину 1, Бездану 1, Чантавиру 1, Чоки 1, Чуругу 1, Дебељачи 1, Футогу 1, Иригу 2, Инђији 7, Кикинди 11, Ковину 4, Ковачици 5, Кули 3, Купусини 1, Мољу 1, Малом Иђошу 1, Новој Црњи 2, Новом Бечеју 4, Новом Кнежевцу 4, Омољци 1, Опову 1, Опацама 4, Остојићеву 1, Панчеву 33, Пачиру 1, Пећинцима 2, Перлезу 1, Пландашту 1, Руми 7, Сечњу 2, Сенти 9, Сомбору 19, Србобрану 4, Срем. Каменици 1, Срем. Карловцима 1, Срем. Митровици 15, Старој Кањижи 4, Старој Моравици 1, Старој Пазови 7, Суботици 44, Темерину 1, Тителу 2, Шиду 5, Уљми 1, Врбасу 6, Вршцу 14, Зрењанину 34, Жабљу 3 адвоката.

2). Адвокатски приправници

У именику адвокатских приправника Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду на дан 31. XII 1968. године било је уписано 56 адвокатских приправника, а на дан 31. XII 1969. године 51 адвокатских приправника.

У 1969. години уписано је 14 адвокатских приправника од којих: 5 са факултета, 5 из привреде- 1 судијски приправник, 1 пензионер, 1 ван радног односа.

Брисано је у 1969. години 19 адвокатских приправника и то: 8 због уписа у именик адвоката, 11 због заснивања радног односа.

У току 1969. године 3 адвокатска приправника наставила су адвокатско приправничку вежбу након одслужења кадровског рока у ЈНА, 2 адвокатска приправника прекинула су адвокатско приправничку вежбу због одслужења кадровског рока у ЈНА, 9 адвокатских приправника променили су адвокатско приправничку вежбу од адвоката код адвоката.

Адвокатски приправници обављају вежбу у 18 места у Војводини и то: 50 у седишту суда, а 1 ван седишта суда и то у следећим местима Војводине: у Новом Саду 20, Бачу 1, Бечеју 1, Планишту 1, Кули 1, Чуругу 1, Новој Црњи 1, Кањижи 1, Опацама 1, Сечњу 1, Белој Цркви 1, Зрењанину 10, Суботице 4, Сомбору 2, Новом Бечеју 1, Старој Пазови 1, Панчеву 2 и Сенти 1.

Број адвокатских приправника у 1969. години у односу на 1968. годину смањено се са 5 адвокатских приправника. И у 1969. години услед малог броја адвокатских приправника Удружење адвокатских приправника није показало никаквих активности. Одржана је годишња конференција адвокатских приправника 17. маја 1969. године на којој су изабрани представници адвокатских приправника у Управни одбор Адвокатске коморе у САПВ, у Савет Адвокатске коморе у САПВ, чланови већа Дисциплинске коморе у САПВ, председник Удружења адвокатских приправника и управа Удружења, узели су учешћа преко својих делегата на годишњој скупштини Адвокатске коморе у САПВ, која је одржана 24. маја 1969. године у Панчеву.

3). САВЕТ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ

Савет Адвокатске коморе Војводине у протеклој години наставио је своју активност, са стремљењима са којима је започео још од дана свога избора, а тај је, да у раду адвокатуре дође што више до изражаја њен друштвени значај. При томе је стално имао у виду да је адвокатура уставна категорија јер је друштвена заједница самим уставом узела на себе обавезу да ствара услове за пружање правне помоћи путем адвокатуре, као самосталне друштвене службе. Савет је настојао да се у раду адвокатуре ова начела и реализују у очекивању да ће и сама друштвена заједница створити неопходне услове који ће

омогућити да што више дође до изражаја њен друштвени карактер. У овом раду Савета постигнути су и одређени резултати, могло би се рећи и успеси. Адвокатура је већ призната да је саставни део нашег правосудног система, међутим, у погледу њених обавеза, права и могућности да развије друштвену страну свих служби, она није била до сада изједначена са осталим органима правосуђа.

На основу Уставних одредаба, као и правосудних закона судови, тужилаштва, правобранилаштва дужни су и овлаштени да прате и проучавају друштвене односе и појаве и да о негативним појавама извештавају одговарајуће друштвено-политичке заједнице, ради заштите закона.

Међутим, према нацрту Општег закона о адвокатури и другим видовима правне помоћи према чл. 20, адвокатура је сада потпуно изједначена са осталим органима правосуђа. То је са једне стране признање и велико поверење које наша заједница има према адвокатури, с тим су још и потенциране њене обавезе да и она има не малу одговорност у борби за заштиту уставности и законитости. Тако је и она постала један од чинилаца који је одговоран за што несметанији развитак наше Социјалистичке заједнице. Одређени удео у поменутиим одредбама пројекта Општег закона о адвокатури имао је и овај Савет, који је на свим одговарајућим скуповима, саветовањима указивао на велике могућности, које у адвокатури постоје, да и она буде један од одговорних чинилаца заштите уставности и законитости. Она је тако рећи на извору свих односа и појава, јер је у дневном контакту са странкама, које су било појединци или организације, па је увек у могућности да уочи све деформације које се своде на незаконитости органа и организација са којима странке пред адвокате излазе да траже заштиту својих права, односно успостављање законитости.

Адвокатура наше покрајине је у целини на таквом стручном и друштвено-политичком нивоу да овај задатак може са успехом обављати и да у овом погледу треба само одређено разумевање друштвено-политичких заједница у седиштима њихове активности.

Савет је настојао и у овом погледу па је организовао низ састанака радних одбора адвоката у центрима Окружних судова на којима су били присутни и најодговорнији представници власти и друштвено политичких заједница. На тај начин се адвокатура и приближила друштвено политичким заједницама, износила им своје проблеме и тешкоће у њиховом раду које су им причињаване од стране заједница и мислимо да су и ту постигнути одређени резултати. Позитивни примери таквог рада и укључивање адвокатуре у друштвене токове средине у којој живе и раде су Радни одбори адвоката нарочито у Суботици и Панчеву. Савет је нарочито настојао да се радни одбори адвоката у седиштима Окружних судова, па и у свим седиштима општинских судова афирмишу, као носиоци карактера њихове друштвене службе, па је и у том погледу постигнут одређени

резултат. Све је ово било потребно да се истакне због тога што пројекат Општег закона о адвокатури не предвиђа више уставну Савета као друштвеног органа у адвокатури, па је сада на републичком и нашем покрајинском закону који ће уследити после доношења Општег закона, да одлучи да ли ће се институција Савета и даље задржати.

Иначе, Савет Адвокатске коморе Војводине је у току прошле 1969. године одржао 6 редовних седница на којима је расправљао у складу са чл. 87 Закона о адвокатури и чл. 27 Статута Адвокатске коморе у САПВ о свим питањима која по овим прописима спадају у његову надлежност. На овим својим редовним седницама Савет је врло често расправљао о постојећем Нацрту Општег закона о адвокатури и другим видовима правне помоћи, који се сада налази у завршној фази пред усвајањем. Може се констатovati да је Савет у својим разматрањима овога питања дао значајан допринос да се поједине одредбе овог нацрта јасније и прикладније преформулишу у односу на адвокатуру, као основног вида пружања правне помоћи. Почетком 1969. године Савет ове Коморе се активно ангажовао код надлежних органа у циљу закључења Уговора о социјалном осигурању адвоката, па је и овај проблем социјалног осигурања адвоката коначно и повољно решен.

Надаље се на седницама Савета у више наврата расправљало о материјалном положају адвоката, укључујући ту и проблематику, затим о другим питањима, као што су питања етике адвоката њихове дисциплинске одговорности и др. Посебно ваља истаћи да је Савет такође допринео решавању проблема Тарифе о награди за рад адвоката, не само кроз разматрање овог проблема на својим седницама него и учешћем у раду две ванредне скупштине ове Коморе, које су поводом овог проблема биле одржане, па је тако коначно усвојен текст о изменама и допунама Тарифе о наградама за рад адвоката АК у САПВ.

Крајем 1969. године, односно 16. и 17. новембра одржан је Пленум Савеза адвокатских комора Југославије у Загребу на коме је и Савет узео учешћа, а на коме се расправљало о виталним питањима адвокатуре целе земље, као што су питања доношења новог Општег закона о адвокатури, питању социјалног осигурања адвоката, материјалном положају адвоката, повезивању адвокатских организација наше земље са Међународном унијом адвоката, те питања избора одговарајућих органа у Савезу.

У свом редовном пословању Савет је по извесним питањима давао своја мишљења и препоруку Управном одбору АК у САПВ, са којим је као и у осталом и са другим органима Коморе деловао у пуној хармонији и усклађености. Ову хармонију и усклађеност у раду Савета са осталим органима Коморе ваља посебно истаћи због тога што је Савет као друштвени орган састављен не само од адвоката него у једној половини од друштвено политичких радника.

У току 1969. године Савет је на својим редовним седницама дао сагласност за упис у именик адвоката АК у САПВ за 52 подносиоца захтева, а није било ни једног случаја да је одбио издавање сагласности за упис.

Обзиром да је при крају мандат овог Савета може се констатовати да је рад Савета ове Коморе био обиман и користан у односу на афирмацију адвокатуре, и друштвеног карактера њене службе.

4). РАД ДИСЦИПЛИНСКОГ ТУЖИОЦА ЗА 1969. ГОД.

У току 1969. године на решавању је било укупно 141 предмет. Од овог броја предмета 43 предмета су из ранијих година, односно из 1968. године, а 98 предмета је било на решавању по којима је покренут дисциплински поступак у 1969. години.

До 31. XII 1969. године укупно је решено 86 предмета.

Од решених предмета 16 предмета је решено подизањем оптужнице, 2 предмета су предата Комисији за мање повреде дужности адвоката, а 2 дисциплинске пријаве је било поднето против адвокатског приправника, 9 предмета због неизјашњења достављени су Комисији УО ради кажњавања. У 1969. години изречене су 3 мере суспензије од којих једна према адвокатском приправнику, две мере суспензије су укинуте, а једна још увек траје.

Остало је у раду 55 предмета, углавном због тога што је велики број предмета дошао у Комору крајем године, па услед давања пријава на изјашњење и прикупљања осталих доказа нису могли бити решени.

Судећи по броју дисциплинских пријава и покренутих да су дисциплински предмети у порасту, али имајући у виду долазак великог броја почетника у адвокатуру то би се дало констатовати да није било нарочитог пораста дисциплинских предмета.

Кратка анализа поднетих пријава против адвоката у 1969. години даје податке да се највећи број предмета односи на пропусте адвоката око сређивања земљишних књига, од којих је највећи број пријава неосновано поднет и ове пријаве углавном су обустављене. Примећено је да има пријава у нешто већем броју него ранијих година против адвоката због наплате за награду преко Тарифом одређених износа, што је свакако резултат нерешеног питања око доношења нове Тарифе.

Као и ранијих година у трећу групу би спадале пријаве против адвоката које се односе на пропусте адвоката у поступцима улагања правних лекова против судских одлука, пропуштање рокова и то како из области имовинског права тако и из области кривичног права, преузимања кривичног гоњења по оштећеном, пропуштених рокова за покретање судског поступка у радним споровима и код сметања поступка.

Коначно да се утврдити да је било доста пријава од стране судова против адвоката због наводног одуговлачења поступка пред судом, због личних сукоба и нетрпељивости између судија и адвоката, али је запажено да су ове пријаве у већем делу неосноване.

5). ДИСЦИПЛИНСКИ СУД И КОМИСИЈА УО ЗА МАЊЕ ДИСЦИПЛИНСКЕ ПРЕДМЕТЕ

У току 1969. године на решавању код Дисциплинског суда било је укупно 27 предмета, од којих су 12 пренети из 1968. године као несавршени и било је 15 нових предмета.

Дисциплински суд је одржао укупно 9 главних претреса и решено је укупно 14 предмета, док је 13 предмета као нерешених пренето у 1970. годину. То су махом предмети по оптужницама које су подигнуте крајем године, или где се чека на разјашњење извесних потребних чињеница или окончање судских предмета, или пак ради прикупљања нових доказа.

Од завршених предмета у једном случају је донета ослобађајућа пресуда, а у 7 случајева су донете пресуде којима су дисц. окривљени проглашени кривим и кажњени. Новчаном казном је кажњено 6 адвоката, а у једном случају је изречена казна губитка права на адвокатуру и новчана казна. Услед одустајања дисц. тужиоца од оптужнице у два предмета је дисциплински поступак решењем обустављен, а у три предмета је донета одбијајућа пресуда. У једном случају где је дисц. окривљени био адвокатски приправник донета је пресуда којом је проглашен кривим и кажем условном казном.

Сви предмети који су окончани пресудом нису још правоснажни, јер крајем године у неколико предмета још није истекао рок за жалбу, па тако и у предмету у коме је изречена казна губитка права на адвокатуру.

Од завршених предмета по материји дисциплинског поступка углавном се ради о несавесном и нестручном вршењу адвокатуре, а нарочито на не доношење жалби у року, а у предмету где је изречена казна губитка права на адвокатуру ради се о три случаја тражења или наплаћивања већег износа награда и накнаде трошкова од дозвољених и о несавесном и нестручном вршењу адвокатуре.

У току године приспело је и три другостепене пресуде Врховног суда Војводине, те су у два случаја где су се жалили адвокати због изрицања новчане казне, обе пресуде потврђене, док је и једном случају у коме је првостепена пресуда донета у 1968. и где је адвокат био ослобођен, по жалби дисц. тужиоца Врховни суд је ову пресуду преиначио, дисц. окривљеног прогласио кривим и казнио новчаном казном.

Сама околност да је укупно 13 предмета остало нерешено у 1969. години показује извесну неажурност у раду дисц. суда, а што се може тумачити с једне стране на непотпуно прикупљеним подацима поднетих оптужница, а с друге због тога што

сами дисц. оптужени нису долазили спремни на претресе са комплетним доказним материјалом, па је најчешће због тога долазило до одлагања претреса ради надопуне доказног материјала, а како је већ наведено извештај број оптужница је подигнут крајем године.

Код Комисије Управног одбора за мање дисциплинске поступке укупно је било на решавању 11 предмета, који су сви решени. У 9 случајева је донето решење којим су дисц. окривљени кажњени, и то у 7 случајева новчаном казном и у два случаја укором. Највећи број ових предмета се односио на недавање изјашњења поводом дисциплинских пријава.

Посматрајући у целини стање дисциплине у протеклој години, може се утврдити стабилизација и учвршћивање исте, што је свакако позитивна појава, осим поменутог случаја, где је изречена казна губитка права на адвокатуру.

III.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ РАДНИХ ОДБОРА У 1969. ГОДИНИ

Радни одбори адвоката и адвокатских приправника и даље постају све значајнији фактор у организацији адвокатуре, нарочито с обзиром на све већи број чланова који притичу у адвокатуру.

Нарочито у већим местима Радни одбори показују нарочиту активност и успевају да постану не само професионална организација адвоката, већ све више и друштвена организација. Поред решавања професионалних питања у локалном плану, неки Радни одбори су се укључили у мрежу друштвених организација на својој територији.

Садржина рада Радних одбора у овој години је обogaћена даљњим проширивањем тематике и проблемима који су нашли своје место у дневним радовима Радног одбора.

За разлику од претходне године, када је спровођење Смерница, дискусија о Уставном закону и спровођење уставних одредаба о употреби језика националности, уговор о социјалном осигурању адвоката — били готово редовно на дневним редовима Радних одбора, ове године тематика је унеколико измењена и у првом реду се односила на дискусије о Нацрту закона о адвокатури и другим видовима правне помоћи, о спровођењу у живот употребе језика националности у поступку, Нацрту и предлогу измена и допуна Тарифе о наградама за рад адвоката, као и питања убрзања поступка пред судовим.

Посебно је запажена активност Радних одбора у одржавању састанака са правосудним органима у својим местима у вези доношења ефикасних мера за убрзање поступка пред судовима. Затим у акцији за прикупљање помоћи пострадалима од земљотреса у Бања Луци.

С обзиром на даљи пораст броја адвоката у 1969. години, пред органима Коморе стоји и даље задатак да се формирају нови Радни одбори у местима где број адвоката достиже 5 или више адвоката у месту, а према одредбама Статута Адвокатске коморе Војводине.

У 1969. години посебно треба истаћи успешну организацију годишње скупштине Адвокатске коморе, коју је спровео Радни одбор у Панчеву, о чему је добио посебна признања учесника на скупштини.

Треба посебно истаћи рад Радних одбора адвоката и адвокатских приправника у Суботици, Зрењанину, Панчеву, Новом Саду и Сремској Митровици.

IV.

„ГЛАСНИК”

1. јануара 1970. године ступа „ГЛАСНИК” Адвокатске коморе у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Војводини у своју 19 годину издажења.

Деветнаест година издажења једног правног часописа, који није никада имао претензије да буде чисто научни часопис, него више практичан, информативан, практично поучан, износећи, у своме издажењу, најактуелније проблеме у првом реду адвокатуре, а затим и осталих правних проблема, и питања, завидно је време, нарочито када се узму у обзир потешкоће на које се наилази у издавању часописа, како у погледу сарадње, тако и у погледу самог издавања, првенствено са материјалне стране. Ми верујемо да је „Гласник” за ових протеклих 18 година издажења оправдао поверење чланова Адвокатске коморе у САНПВ и претплатника, јер се Уређивачки одбор увек трудио да уређује „Гласник” према могућностима и датим приликама, а сходно општим интересима наше друштвене заједнице. На том путу ће Уређивачки одбор да настави своју делатност, што ће „Гласнику”, донети више признања и заслуга.

У 1969. години објављено је, свега 12 бројева „Гласника” на свега 424 странице, уместо на 382 обавезних, према претплати дакле објављено је 42 странице више, него што је било предвиђено.

„Гласник” је објавио на 50 страница чланака 20 који непосредно интересују адвокатурџу, на 66 страница 6 чланака из политичке историје и политике, на 169 страница 27 чланака из грађанско-правне материје, 20 страница на 4 чланка из кривичне материје, 37 страница са 7 чланака из радног права, на 8 страница латинске афоризме, на 5 страница у једном чланку из привредног права, три разна написа на 3 странице, из судске праксе објављене су одлуке на 31 страни, 12 некролога на 5 страница и службене вести из Коморе на 30 страница.

„Гласник” је објавио у 1969. години укупно 104 судских одлука Врховног суда Војводине (73 одлука) и Врховног привредног суда (31 одлуку). Одлуке ВСВ из грађанске материје објављено је 52, док из кривичне материје 21.

Изнели смо у цифрама преглед рада Уређивачког одбора „Гласника” да би делимично имали увида у стрпљив, пажљив и тежак рад, обзиром да потешкоће на које смо наилазили, нарочито код адвоката, за сарадњу. Било би пожељно ако би се адвокати у наступајућој години што више обраћали „Гласнику” са својим написима. Ми разумемо адвокате, који су запослени, немају много времена да се посвете студирању и писању, али ипак верујемо да сваки може да нађе мало времена и да га посвети нашем „Гласнику”. Другови адвокати надамо се да ћете се одазвати нашем позиву и сарађивати са нама.

V БИБЛИОТЕКА

Библиотека Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду броји 2913 дела док је у 1969. години имала 2.672 дела, што значи да је набављено 241 дела.

Број читалаца у библиотеци био је 124, а ван библиотеке 205, коришћење часописа 93, а разних других листова 286.

VI АДМИНИСТРАЦИЈА КОМОРЕ

Рад администрације Коморе одвија се нормално. У деловодном протоколу администрације запримљено је 500 предмета, од којих су сви решени сем 8 молби за упис у именик адвоката јер седница Савета услед болести чланова Савета није одржана и 1 молба за брисање из именика адвоката која је запримљена 31. XII. 1969. године.

Књиговодство је имало 1.430 дописа од којих 184 радним одборима.

Укупан број предмета који је администрација имала у раду износи 1.930 предмета.

У администрацији коморе раде 3 службеника и 1 помоћни службеник.

Непосредни надзор и руководство рада администрације вршио је секретар Управног одбора.

Секретар,
Царић Олга

Председник,
Милорад Ботић

ПРОБЛЕМИ ОРГАНИЗАЦИОНЕ ИЗГРАДЊЕ СУДОВА У САП ВОЈВОДИНИ

Наш грађанин зна, да кад год се ради о његовом праву, постоји суд који ће му пружити законску заштиту у остваривању тога права. Такво се мишљење о суду, с правом формирало код наших грађана. У тежњи да се информише јавност о проблемима ефикасности рада судова у Војводини, задатак овог чланка усмерен је првенствено потреби јавног третирања организационе изградње судова у светлу Амандмана XVI и XVIII на Устав СФРЈ.

I

О стању правосуђа, а посебно о положају и раду судова у последње време, путем средстава јавног информисања, вршено је приказивање рада суда кроз третирање конкретних случајева, на начин који указује да у судовима постоје извесни недостаци, манифестовани у трајању поступка; у примени закона; у односу према грађанину и сл. Ова сазнања, неоспорно извиру из јавности њиховог рада и служе као одлучно средство контроле рада. Судови отклањају ове недостатке и њихов рад се стално побољшава и стварају се повољнији услови односа према грађанину. Ипак њихов рад ограничен је стањем инструментарија правних прописа и структуром сопствене организације, услед чега, пружање ефикасне судске заштите кроз брзо и законито пресуђивање и обезбеђивање ефикасног извршења пресуђеног је условљено овим околностима.

Систем заштите уставности и законитости утврђен Уставом, а разрађен низом законских прописа, обезбеђује грађанима, радним и другим организацијама остваривање њихових права и правних интереса. Међутим, садашњи развој друштвеног система садржан у основама друштвене реформе и његов правни израз дат у Уставним амандманима, нужно захтева правно регулисање основних друштвено-економских односа, изградњу процесуалног законодавства и прилагођавање рада правосуђа и његове организације потребама и степену друштвеног развоја у нас и његово укључивање у самоуправну структуру друштва, у чему обезбеђење равноправне употребе језика народа и народности има своје значајно место.

У последњим годинама правосудни органи у Војводини показали су у основи добре резултате. Судови су сваке године са успехом расправљали врло велики број различитих односа, пружајући тиме ефикасну судску заштиту. Судови опште надлежности у протеклој години примили су 430.841 предмет, а решили су 423.224 предмета. Привредни судови примили су 184.143 предмета, а решили су 180.910 предмета. Ипак, број нерешених предмета се повећава, што доводи правосуђе у тешко стање, а ова појава има значајне друштвене последице. Крајем прошле годи-

не код судова опште надлежности остало је нерешено 60.554 предмета или 14% предмета, а код привредних судова 4.257 предмета. Ово стање један број судова опште надлежности чини недовољно ажурним или неажурним.

У тражењу путева превазилажења таквог стања, као значајно питање се поставља, кроз какву организацију, правосуђе треба да заштићује права човека, његова самоуправна права и самоуправни интерес друштвене заједнице. О тим проблемима, а посебно о оцени степена ефикасности и законитости рада правосудних органа у Војводини, треба да се упозна Покрајинска скупштина која ће разматрањем овог питања у току јуна месеца о. г. отпочети са утврђивањем политике изградње такве организације правосуђа, која ће бити способна да оствари ове задатке. Полазећи да је остваривање социјалистичке законитости, један од основних принципа правног, друштвено-економског и политичког система и један од предуслова за коришћење права и слобода човека, Комисија за политички систем ПК СКВ, себи је такође ставила у задатак да ово питање са тог аспекта расправи.

II

Развој друштвене реформе захтева што брже прилагођавање правосуђа том развоју. Одатле треба што пре мењати и донети неке материјалне, процедуралне и организационе прописе. Одговорност република и покрајина на подручју законодавства и изградње правног система повећана је Уставним амандманима и Резолуцијом о законодавној политици федерације. Обим и садржај републичког-покрајинског законодавства на подручју правосуђа је у зависности од ревизије и кодификације савезног законодавства. За конкретизацију обавеза република и покрајина, неопходно је претходно утврдити заједничке ставове у правцу поделе надлежности између савезног и републичког законодавства. Од заузетог става зависиће и карактер савезног законодавства.

На плану уређења судова прво питање се своди на дилему да ли ово уредити основним или општим законом федерације?

Судови опште надлежности уређени су основним законом и одговарајућим републичким и покрајинским прописима. Ови закони уређују у складу са принципима јединства судског система, основна питања неопходна за правилно организовање и функционисање судова. Прописи предвиђају четири типа суда опште надлежности: општински, окружни, републички — покрајински врховни суд и Врховни суд Југославије. Организациону мрежу судова у САП Војводини карактерише постојање и рад 40 општинских судова на територији 44 општине, 6 окружних судова и Врховни суд Војводине.

Уставне промене извршене крајем 1968. године, имају битног значаја на уређивање судова. Уставни Амандмани XVI и

XVIII унели су конкретне промене у Уставу. Тако, Уставним Амандманом XVI замењене су одредбе става 3 4 и 5. члана 132. Устава. Став 3. овог члана Устава одређивао је називе судова опште надлежности, став 4. утврђивао је постојање привредних, а став 5. војних судова. Амандман XVIII поред осталог конституише врховне судове покрајина са овлашћењима да на територији покрајина врше права и дужности републичког врховног суда.

У тачци 3. Амандмана XVI прокламовано је начело да федерација доноси основне законе када је ради обезбеђење основних слобода и једнакости у остваривању утврђених права грађана радних људи и њихових заједница, као и ради обезбеђења јединства привредног система и тржишта и јединствених основа друштвено-економског и политичког система, потребно да се савезни закон непосредно примењује. Кад ради остваривања ових циљева није потребно да се савезни закон непосредно примењује, федерација доноси општи закон. Несумњиво је да савезни закон о уређењу судова треба донети ради обезбеђења основних слобода и једнакости у остваривању уставних права грађана..., међутим, Уставни амандман оставља отворено питање какав савезни закон о уређењу судова треба да буде, и отворена је могућност да федерација донесе и општи закон. О овоме претходно треба треба заузети став.

Одговор на ово питање треба тражити из других начела који извиру из Устава и који чине судски систем јединствен. Одатле се у савезном закону о уређењу судова морају унети и разрадити она уставна начела која обезбеђују функционисање јединственог судског система, а то су начела зборности (члан 140. УСТАВА СФРЈ), двостепености (члан 139. Устава), лаичког учешћа (члан 137. тав 1. Устава), изборности (члан 137. став 3. Устава) и др. Ова питања би се морала уредити и примењивати јединствено на територији федерације и не би се могло обезбедити општим законом путем утврђивања начела о положају, задацима и функционисању суда, положају судија, обиму одговорности, услове за разрешење судије и др., а да не трпи критику да је по садржини основни закон. Зато, будући закон треба да буде основни.

Друго питање се односи на овлашћење република и покрајина да слободно уреде организацију судова на својој територији. Ово овлашћење условљено је одређењем да ли је Устав сада оставио републикама — покрајинама да својим законима могу да одреде називе судова на својој територији. При оцени овог питања треба имати у виду и члан 139. Устава СФРЈ који је остао неизмењен, а у њему се наводи да пресуде у првом степену доносне општински и окружни судови, ако законом није одређена надлежност кога другог суда за суђење у првом степену. Овде је неоспорно да ће се суд федерације звати Врховни суд Југославије, јер је одредба члана 239. Устава остала неизмењена. Делио би мишљење да је назив „општински и окружни суд“ остао у члану 139. Устава, с тога, што Устав није

хтео да уведе нове називе, а остао је при томе да и надаље постоје два типа првостепених судова. Ипак, брисањем става 3. члана 132. Устава којима су били одређени називи судова и заменом са Амандманом XVI, сматрам да су називи „општински и окружни суд” престали да буду уставне категорије.

У вези са организацијом судова, значајно место имају и процесуални прописи. Процедурални прописи, како су сада конципирани у многоструком предодређују организацију правосудја, а посебно судова. Одатле у зависности од опредељења будуће процесуалне прописе би требало тако уредити да они не утичу на права република — покрајина у утврђивању врсте и назива судова.

Ради обезбеђења јединствености судског поступка и једнаког положаја грађана и других субјеката, поступци би утврдили само састав суда који решава о појединој правној ствари. Састав суда био би у зависности од друштвеног значаја предмета. Тако, у поступку сметања поседа, или по кривичним делима увреде и клевете поступао би судија појединац; у сложенијим стварима веће састављено од судије и двојице судија поротника, а за кривична дела где је запречена смртна казна веће петорице састављено од двојице судија и тројице судија поротника. У зависности од тога, републике и покрајине би биле овлашћене да својим прописима утврде у којим судовима која већа треба да се формирају.

III

Полазећи од опредељења да процесни прописи као и закон федерације о уређењу судова, не би предодредили организацију судова, Скупштина САП Војводине била би у могућности да утврђује организацију судова према потребама њене специфичне структуре.

Неоспорно је да организацију судова треба приближити грађанима и другим правним субјектима. С тим у вези, присутан је захтев оптималне децентрализације надлежности на основне — садашње општинске судове. Ово уједно захтева и обезбеђење квалитетнијег, експедитивнијег и ефикаснијег рада судова. Поставља се питање да ли разграната мрежа општинских судова у Војводини може да обезбеди овај захтев, и ако не, онда како обезбедити интерес друштвено-политичког система који се карактерише комуналним уређењем.

Структура општинских судова у САП Војводини прилагођена је мрежи општина и само на територији четири општине сада нема самосталног суда (Мали Иђош, Чока, Житиште и Опово). Ова мрежа карактерише се поделом на мале судове — којих има 10 са 2 до 5 судија и који примају од 3 — 5 хиљада предмета; средње судове — којих има 23 са 6 до 10 судија и који примају преко 5 до 15 хиљада предмета и велике судове — којих има 7 са 11 до 32 судије и који примају преко 15 до 60

хиљада предмета. Мали судови, који у структури чине 25% општинских суда решавају укупно 11% предмета и њихова ефикасност се креће по једном судији до 140 предмета месечно. Судије средњих суда решавају у просеку око 200 предмета а судије великих суда око 150 предмета месечно.

Одговор на присутни интерес општина биће у зависности од става федерације према питањима која изиру из Амандмана XVI и XVIII о чему је било речи у поглављу II.

1) При опредељењу да се стварна надлежност суда утврди у зависности од састава суда надлежном да поступа у одређеној врти предмета, Покрајина, не би била везана за садашње типове суда, а интерес општине, и општи интерес друштвене заједнице, чији се органи и судови јављају, као захтев времена за квалитетним, ефикасним и законским радом суда, би се могао обезбедити кроз поделу надлежности између: комуналних, основних, окружних и Врховног суда Војводине (називи су произвољно одређени).

— комунални или општински судови, оснивали би се у свакој општини и били би надлежни само за решавање оних предмета у којима расправа и одлучује у првом степену судија појединац или други радник општинског суда. Ови судови би имали знатан број предмета али од мањег друштвеног значаја. Суд би био приближен грађанима, а поступак би био брз и ефикасан с обзиром на једноставнију — сумарну процедуру. Овај суд би евентуално могао да решава и ствари из надлежности судије за прекршаје;

— основни или међуопштински, као првостепени суд решавао би по правилу предмете где надлежни суд одлучује у већу састављен од судије и двојице судија поротника. Ови судови би се формирали у већим центрима, а растеређени од мање сложених предмета обезбедили би висок квалитет ефикасности у решавању основних судећих предмета у кривичном и грађанском сектору судовања. Оваквом организацијом би се отклониле слабости садашње организације, јер у укупном броју нерешених предмета 90% чине сложени предмети из кривичног и грађанског сектора судовања;

— окружни судови или виши судови, били би надлежни за решавање у другом степену свих предмета из првостпене надлежности напред описаних суда. Изузетно овај суд би био надлежан да поступа у првостпеном поступку по кривичним предметима у којима поступа суд у саставу великог већа од двојице судја и тројице судија поротника, а евентуално и у неким другим врстама предмета од већег друштвеног значаја; затим по предметима управног спора и др.;

— Врховни суд Војводине, ослобођен надлежности у мање сложеним предметима, а као инстанциони суд решавао би предмете од најсложенијег друштвеног значаја. На тај начин овај суд би био у стању да више усмери своје деловање; прво, на старање око обезбеђења јединствене примене закона и усклађивање правне праксе; друго, на праћење и проучавање дру-

штвених појава и односа од интереса за Војводину и треће, на пружање непосредне помоћи нижим судовима.

2) Уколико би опредељење било у зависности од члана 139. Устава, тада би се у процесу децентрализације надлежности захтев за квалитетним, ефикасним и законитим радом судова могао обезбедити кроз постојање општинских, окружних и Врховног суда Војводине. Међутим, општински или основни судови који би се основали за територију једне или више општина и то у зависности од њихове величине, били би организовани тако да мали судови решавају само оне предмете у којима је надлежан да поступа суд састављен од судије појединца. Пуну надлежност имали би општински судови који би се основали у већим центрима.

Поред своје основне намене, жеља је аутора да покрене дискусију о основним питањима која су везана за организациону изградњу судова у Војводини, при чему свако јавно третирање овог питања чини допринос предстојећем законодавном регулисању, с тога изражавам захвалност Уредништву за дат простор.

Арпад Хорват

НАСЛЕДНО ПРАВО БРАЧНОГ ДРУГА

Предмет ове расправе је покушај да се критички оцене извесни различити ставови који су настави приликом разматрања и оцене наследноправног положаја брачног друга у нашем праву.

Наследоправни статус брачног друга, с обзиром да представља законског наследника првог али и другог наследног реда, којим се својством не карактерише ни један други законски наследник, је у многоструком изузетан и крајње особен. Када се овим специфичним компонентама прикључи и могућност модификације наследног дела брачног друга почев од смањења у одређеном износу и претварања његових овлашћења у *nudum ius* (голо субјективно наследно право), па до повећања наследног дела у одређеном обиму или до потпуне негације ефективног субјективног наследног права одређених законских наследника, онда се проблематика наследноправног положаја брачног друга појављује као крајње комплексна и сложена. Све то на одређен начин чини ову проблематику изузетно занимљивом и атрактивном са увек отвореном могућношћу за уочавање и формулисање нових концепција и извођење још прецизнијих и бољих закључака.

Међутим, комплетност постојећих институција и добрим делом њихово већ достигнуто савршенство, последица су једне

друге динамичне и противречне еволуције у коме је наследноправни положај брачног друга био изузетно тежак и готово негирајући. Због тога, да би смо боље схватили вредност институције коју поседујемо, сматрамо за корисним да се у основним цртама подсетимо какав је био и какав је наследоправни положај брачног друга у неким савременим законодавствима.

I. ОПШТИ ПОГЛЕД НА НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА

Једна сумарна социолошкоправна анализа наследоправног положаја брачног друга открива нам да се брачни друг дуго времена није сматрао наследником свог преминулог супруга. У односу на имовину брачног друга, било да се ради о правним пословима интер вивос или о односима мортис каузе, брачни друг се сматрао страном особом. Према концепцијама које су биле присутне у време које карактерише ово схватање, брак се сматрао као искључива институција за правно организовану прокреацију деце а не и као предпоставка за креацију основа за наследоправну сукцесију. Жена је служила мужу, у наглашеном систему патријархата, као средство за стварање аутентичног потомства на које би он, путем установе наслеђивања, пренео своју радом или на други начин стечену имовину. Радећи за себе он је мислио и на потомство. Жена, у оваквим његовим правносопственичким преокупацијама, пошто није улазила у круг потомака, излазила је из круга законом одређених наследника. Њена друштвена и породична мисија била је искључиво усмерена ка стварању свих потребних услова за успешно извршење једног природног процеса. По обављеном задатку, који јој је био поверен по божанским начелима и земаљским законима, жена се повлачила у страну припремајући се за нову, а у својој бити, истоветну мисију.

Међутим, временом, захваљујући чињеници да је улога жене у мисији мајке мужевљеве деце почела да добија и друштвено признање и сазнању да је њена егзистенција и радна способност посредно везана и за опстанак самих потомака, жени се признаје право на издржавање од мужа. Једна од његових основних дужности, као брачног друга, постаје обавеза да обезбеди егзистенцију жене за време свог живота. Истовремено, постепено је сазревало и схватање да се њен положај није могао погоршати ни након његове смрти. Због тога је жени требало наћи замену за институцију алиментације коју је користила за живота мужа у некој сличној или другој институцији алиментационог карактера али са дејством након смрти, пошто није имала наследно право према преминулом мужу. Другим речима у оваквој ситуацији требало је обезбедити право својине и остала права из заоставштине преминулог брачног друга његовим потомцима као искључивим наследницима али истовремено пронаћи и правну могућност да се из те заоставштине без умање-

ња или трансформације њене правне суштине, остваре средства за издржавање жене и након смрти мужа. У овој тежњи да се из заоставштине остваре максимални привредни ефекти и при очувању њене правне целовитости, грађанскоправна институција плодоуживања подиже се на степен наследноправне категорије удовичког ужитка који је временом постао стандардан и традиционалан.

И коначно у овој еволуцији о односима полова, затим у све јачој индивидуализацији институције брака и породице као и са ширењем њиховог све већег значаја за живот брачних другова, њихових потомака и друштва као целине, долази до све изразитијег сужавања и смањења ранијих генерацијских (широких) породичних заједница у облик који данас називамо савременом егалитарном породицом. У облицима породичног живота, чији су оквири дати крајње уско, брачни другови су искључиво упућени један на другог а од њиховог напора, одрицања и залагања зависи просперитет њихове породице. Из ових њихових заједничких напора временом је настала материјална подлога за њихову изједначеност у брачним правима и дужностима. Уједно, њихов брак се све више заснива на емоционалним и етичким предпоставкама а све мање на материјалним захтевима. На овај начин, брачна веза је временом постала чињеница која заједно са крвним а касније и грађанским сродством утиче на одређивање законског наследног реда. Одсуство крвног идентитета који је традиционалан у одређивању законског основа позивања на наслеђе, а који није присутан у односима брачних другова, замењује се етичком подударношћу као хуманом категоријом која постепено али све интензивније и дубље продира у класичне институције наследног права. На овај начин брачна веза, током једне дуге еволуције од предпоставке потпуног искључења брачних другова из права на наслеђе постаје значајан основ за заснивање узајамних наследних права брачних другова.¹ У времену у коме живимо, а посебно у нашем праву, брачна веза постаје по својој наследноправној вредности потпуно идентична са чињеницом крвне везе а у неким правима одлази се и даље па се та традиционална веза у много чему превазилази. То је разумљива резултанта триумфа хуманих вредности над ирационалним атавизмом крвне везе.

Иначе, посматрано у светлости историје наследног права и упоредноправне анализе наследноправних кодекса који се формирају на овим социолошким, етичким, економскоправним и породичноправним предпоставкама, наследоправни положај брачних другова пролазио је кроз дугу и изузетно тешку еволуцију.

У старом римском праву брачни другови се нису појављивали као узајамни наследници. Интервенцијом претора, брачни

¹ Иако није у директној вези са проблемом који разматрамо, треба указати на интересантну расправу проф. Благојевића о правној и социолошкој анализи правног основа на коме се заснива и на којој треба заснивати институцију наслеђивања са обзиром на њен друштвени циљ и значај. (Видети: др. Борислав Благојевић, Основ права наслеђа, Бранич, Београд 1935 године, стр. 241 и даље)

Другови су временом могли постати узајамни наследници али тек под условом да нема ни једног крвног сродника оствариоца и у најдаљем степену сродства. Овакав наследноправни положај брачних другова, који је практично добијао облик потпуног искључења брачних другова из узајамног права на наслеђе, настајао је да ублажи Јустинијан својом познатом новелом 53 (из 537 године) и 117 (из 543 године) признајући сиромашној удовици право ужитка на једној четвртини заоставштине њеног умрлог брачног друга, с тим што се тај ужитак могао трансформирати у наследно право ако се на наслеђе позивао крвни сродник у удаљеном степену сродства.²

По Српском грађанском законнику, практично, брачни другови нису имали право на узајамно наслеђивање. Муж није могао наследити жену сем у одсуству и последњег крвног сродника из десетог наредног реда, а жени се признаје право на удовичко уживање чија је величина зависила од наследника који се позивају на наслеђе заоставштине мужа.⁶

Институција удовичког ужитка прихваћена је и у Француском грађанском законнику. Међутим, овај систем се с правом критикује у француској наследноправној теорији. Са гледишта ефективног привредног искоришћавања добара, цепање заоставштине на право плодоуживања и право својине се неповољно одражава на економско искоришћавање заоставштине. У оваквој ситуацији власник добара као и корисник права плодоуживања нису у могућности да добра заоставштине искоришћавају у пуном опсегу.⁴

У многим другим законодавствима брачним друговима се признаје право на узајамно законско наслеђивање. Тако је од познатијих кодификација, Немачки грађански законик одлучно раскинуо са дотадашњом традицијом. По концепцијама на којима се овај закон заснива, смрт једног брачног друга не треба да представља и имовински крах за преживелог брачног друга. Због тога се брачном другу признаје право на наслеђе заједно са осталим крвним сродницима.⁵

² др Лазар Марковић, Наследно право, Београд 1930. стр. 129; др. Марјан Хорват, Римско право, аагреб 1958 год. стр. 369; др. Борислав Благојевић, Законско наслеђивање у својину између брачних другова, Архив за правне и друштвене науке, Београд бр. 3 из 1939 год. стр. 226—227; Gaston May, *Elements de droit romain*, Париз 1938 стр. 564; Raymond Monier, *Manuel élémentaire de droit romain*, Париз 1935 год. стр. 573.

³ др. Драгољуб Аранђеловић, Наследно право, Београд 1930 год. стр. 40; др. Лазар Марковић, Наведено дело, Београд 1930 год. стр. 132; Живојин Перић, Наследно право, Београд 1923 год. стр. 105; др. Борислав Благојевић, Наведена расправа, Архив бр. 3 из 1939 год. стр. 230.

⁴ М. Planiol i G. Ripert, *Traité élémentaire de droit civil*, Paris 1927 god. str. 424; A Colin et H. Capitant, *Cours élémentaire de droit civil français*, Paris 1922 god. str. 405—411; М. Planiol, G. Ripert, J. Maury, H. Vialleton, *Traité pratique de droit civil français*, Tome IV, *Succesions*, Paris 1956 god str. 200—217.

⁵ Staudinger, *Erbrecht*, Berlin 1914 god. str. 37—47; Endefmann, *Lehrbuch des bürgerlichen Rechts*, Tom treći, Berlin 1919 god. str. 172—181.

По трећој групи законодавстава, која су настала крајем XIX и почетком нашег века, Швајцарски грађански законик заузима компромисни став. Наиме, овај кодекс прихвата принцип на коме се заснива Немачки грађански законик али са знатнијим модификацијама. Тако, по овом закону, кад су иза умрлог супруга остали његови потомци, преживелом брачном другу признаје се право избора између могућности да се користи правом плодоуживања на половини оствивне и правном наслеђа на једној четвртини заоставштине.⁶

По праву које се примењивало у Војводини, наследноправни положај брачног друга одређивао се према природи добара који улазе у заоставштину. Тако, ако је предмет наслеђивања „стечена имовина“ током трајања брака, преживели брачни друг наслеђује целокупни део ове заоставштине уколико је остварилац умро без потомка. Међутим, ако је предмет наслеђа тзв. „имовина од гране“, онда је преживели брачни друг овај део заоставштине могао наследити тек кад не би било ниједног крвног сродника ни из побочне линије који би био позван на наслеђе.⁷

У савременом социјалистичком законодавству узајамно наследно право брачних другова је опште прихваћено.⁸ Институција удовичког ужитка је готово сасвим напуштена. Једино се у Мађарском грађанском закону преживелом брачном другу признаје право на удовичко уживање у односу на део заоставштине који није предмет његовог наслеђивања (чл. 615). Међутим, та чињеница не мења у основи општи став ових законодавстава у погледу права брачних другова на узајамно наслеђивање, јер се ова институција паралелно појављује са правом на наслеђе. У крајњој линији она само приширује или ближе одређује наследноправна овлашћења брачног друга који се иначе појављује као универзални наследник.

II. НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА У НАШЕМ ПРАВУ

У нашем наследном праву, заједно са крвним сродством (брачним и ванбрачним) као и сродством по усвојењу, и брачна веза има подједнаку вредност и исти утицај на формирање законског наследног реда. Из ове чињенице проистиче да се брачни другови појављују један према другом као универзални наследници. Институција удовичког ужитка у потпуности је уклоњена из нашег права.

⁶ Rossel-Mentha, Manuel de droit civil suisse, tom prvi, Lausanne, стр. 502—507.

⁷ Др. Глиша Богданфи и др. Никола Николић, Опште приватно право које важи у Војводини, Панчево 1925 год. стр. 199—201; др. Звонимир Пишкүлић и др. Имре Берђ, Основи приватног права у Војводини-Београд 1924 год. стр. 263—266.

⁸ Христо Тасев, Българско наследство право, София 1963 год. стр. 35; О. С. Лöffе, Советское гражданское право, Том III, Ленинград 1965 год. стр. 299.

Наследоправни положај брачног друга у нашем праву је у много чему изузетан, сложен и специфичан. Наследно право брачног друга разликује се у битним карактеристикама од осталих права законских наследника. Та особеност односи се на одређивање места брачног друга у склопу законског наследног реда, као и утврђивање његовог наследног дела у зависности од наследног реда у коме се у конкретном случају налази. Осим тога, наследни део брачног друга може се повећати или смањити у зависности од његовог материјалног положаја и круга наследника са којима је позван на наслеђе. Свако од ових питања представља компоненту за себе које узете посебно и у својој целини одређују општу физиономију наследноправног положаја брачног друга у нашем праву. Због тога ћемо сваком од тих питања посветити посебну пажњу.

§ 1. НАСЛЕДНИ ДЕО БРАЧНОГ ДРУГА

Наследни део брачног друга у нашем праву зависи од наследног реда у коме се брачни друг налази приликом позивања на наслеђе. Наиме, брачни друг, пре свега, као особа која је у најближим (најинтимнијим) односима са оставиоцем, улази у круг наследника који се третирају као законски наследници првог наследног реда. У овом случају брачни друг конкурише на наслеђе са природним (брачним или ванбрачним) или правним (усвојеним) потомцима оставиоца. Међутим, ако оставилац нема потомака, онда брачни друг као законски наследник првог наследног реда улази у други наследни ред и конкурише на наслеђе са родитељима оставиоца, његовом браћом и сестрама као и њиховим отомцима. У овом другом случају брачни друг се „пребацује“ из једног у други наследни ред, што представља посебну карактеристику његовог наследоправног положаја која је само њему својствена.

Кад брачни друг конкурише на наслеђе са наследницима првог наследног реда (потомцима оставиоца) његов наследни део једнак је деловима осталих наследника који улазе у састав првог наследног реда. Величина његовог наследног дела у односу на заоставштину као целину, с обзиром на његов једнак положај са осталим наследницима, зависи од броја потомака оставиоца. Због тога, треба приметити, да је наследни део преживелог брачног друга утолико већи уколико је број законских наследника првог наследног реда са којима конкурише на наслеђе мањи и обрнуто, да је његов наследни део утолико мањи уколико је број потомака оставиоца позваних на наслеђе већи. Према томе, наследни део брачног друга, кад се појављује као

⁹ Овај израз употребљава проф. Благојевић и он је мање-више опште прихваћен у нашој теорији наследног права као и коментаторној литератури. (Видети: др. Борислав Благојевић, Наследно право, Београд 1955 год. стр. 175; др. М. Креч и Б. Павић, Коментар закона о наслеђивању, Загреб 1964. стр. 34; др. Алија Силајидић, Наследно право, Сарајево 1964 год. стр. 78.).

наследник првог наследног реда, прецизно је одређен у погледу своје квоте у односу на друге наследнике истог наследног реда (једнак део), али је крајње варијабилан и унапред неодређен у односу на заоставштину као целину.

С друге стране, кад брачни друг конкурише на наслеђе са наследницима другог наследног реда, онда брачни друг наслеђује једну половину заоставштине а друга половина дели се на једнаке делове између наследника другог наследног реда. Из овако одређеног наследноправног положаја брачног друга, није тешко констатовати да је преживели брачни друг фаворизован у односу на наследнике другог наследног реда. Међутим, ова наследноправна повољност брачног друга разумљива је последица и његовог положаја као наследника првог наследног реда.

И коначно треба рећи, да брачни друг наслеђује целу заоставштину умрлог супруга ако овај за собом није оставио наследнике првог или другог наследног реда. У том случају, преживели брачни друг искључује из наследства наследнике трећег и осталих наследних редова.

Кад је реч о одређивању наследног дела преживелог брачног друга, треба приметити, да у законодавствима социјалистичких земаља величина наследног дела брачног друга као и момент његовог позивања на наслеђе није нормиран на истоветан начин.

Пре свега, треба истаћи, да је наследноправни положај брачног друга најповољнији у пољском праву. По Грађанском закону те земље, брачни друг улази у круг законских наследника првог наследног реда а његов наследни део је једнак са делом који припада потомцима оставиоца. Међутим, наследни део преживелог брачног друга не може бити мањи од једне четвртине укупне вредности заоставштине. На овај начин, наследноправни положај брачног друга је повољнији од положаја потомака оставиоца ако је њихов број већи од три наследника. У таквом случају, њихов наследни део се смањује а део преживелог брачног друга остаје неизмењен у величини од једне четвртине од укупне вредности заоставштине. У том смислу, треба истаћи, да је наследноправни положај брачног друга у пољском законодавству повољнији од положаја брачног друга у нашем праву, јер је наследни део брачног друга по Закону о наслеђивању увек једнак са делом потомака оставиоца без обзира на број наследника. Због тога се наследни део брачног друга сразмерно смањује ако је број потомака већи, тако да може добити и сасвим безначајну вредност.

Међутим, у неким другим законодавствима социјалистичких земаља, наследноправни положај преживелог брачног друга је неповољније регулисан него у нашем праву. Тако по Мађарском грађанском закону, брачни друг не представља наследника првог наследног реда, те се не може позвати на наслеђе ако оставилац има потомака. С друге стране, по Бугарском закону о наслеђивању положај брачног друга је још тежи. Према заоставштини свог умрлог супруга, брачни друг се појављује

као наследник тек трећег наследног реда. Пре брачног друга на наслеђе се позивају не само потомци оставиоца, већ и његови родитељи, браћа и сестре као и њихови потомци.

Истовремено, треба приметити, да је у совјетском праву наследноправни положај брачног друга регулисан на сличан начин као у нашем праву. Брачни друг се јавља као наследник првог наследног реда, а његов наследни део је једнак делу осталих наследника истог наследног реда без обзира на број оставиоцевих потомака.

(Наставиће се)

др. Михајло Митић

ДРУГОСТЕПЕНИ ПОСТУПАК

(два проблема)

Мада постоји законска могућност да другостепени поступак буде непосредан сем у крајње ретким случајевима он то код нас није. И изгледа да се не осећа да се тиме нешто изгубило.

Другостепени поступак је у својој суштини „спор” између првостепеног суда и једне, или обеју парничних странака. Садржина му је: дали је, или није првостепени суд поступао сагласно објективном праву. Стварно „друга странка у овом поступку није нико други но првостепени суд. Ако само једна парнична странка жалбом тврди да поступање првостепеног суда није сагласно правној норми тражити од друге парничне странке да се о овом изјашњава тешко да је логички оправдано. Ако је она одлуком суда задовољна, њезин „одговор на жалбу” је сада адвоцирање у корист првостепеног суда. Та странка треба да пружи другостепеном суду разлоге због чега је првостепени суд поступио сагласно правној норми. Није ли боље оставити првостепеном суду да се он о томе изјашњава? Зашто би пар. странка чак и када је заступана по стручњаку, адвокату, била у бољој могућности да да ваљане разлоге за поступање првостепеног суда од самог тог суда? Ако обе парн. странке тврде да је првостепени суд погрешно, онда: ако су сагласне у томе шта је погрешно, имамо став два субјекта процесног права да је трећи субјект, првостепени суд, погрешно у свом поступању; ако не постоји сагласност о томе шта је погрешно, имамо тврдње да постоји више од једне групе погрешака.

Ако желимо да консеквентно проведемо принцип непосредности у другостепеном поступку, онда безусловно он мора да обухвати и исказ првостепеног суда. Истина првостепени суд даје образложење о томе зашто је у конкретном случају по-

ступио онако како је поступио. Ма колико да је то образложење јасно, оно редовно није тако подпуно да се не може надопунити, мада је ова могућност додуше мала. Не ретко би ово образложење могло бити тако формулисано да даје експлицитан одговор на наводе жалбе, али га је тешко написати у том облику пре но што је жалба написана.

Не видим оправданост очекивања да ће одговор на жалбу моћи икада успешно заменити изјашњавање првостепеног суда о наводима жалбе. Сумњам да би било опортунo ставити првостепени суд у положај субјекта процесног права у другостепеном поступку, па ми се чини да, сам принцип непосредности другостепеног поступка је дубиозан. У његову одбрану може се рећи само: јавна расправа пред другостепеним судом, манифестација принципа непосредности у другостепеном поступку пружа јемство да сваки члан другостепеног суда добије извесне информације о разлозима жалбе.

Недостатак овога ствара могућност да референт, известилац, неподпуно, погрешно, или чак и злонамерно о предмету реферише. Колико је ова могућност реална опасност је прво питање.

Ако се стане на становиште да таква могућност постоји изнад неког безначајног минимума, па је неопходна примена принципа непосредности и другостепеном поступку као инструмент законитости, онда је потребно:

1. Омогућити првостепеном суду да се о наводима жалбе писмено изјасни.

2. У облику јавне расправе расправљати и у другостепеном поступку.

Ако је све ово пожељно, онда окружни судови као другостепени судови имају извесно оправдање, јер, број жалби као да искључује могућност, или бар сврсисходност њиховог централизовања на једно место у бар неким републикама и у Војводини.

Дали је то опортунo, нужно и дали користи које се тиме добијају у својој укупној маси нису неутралисане штетом која нужно мора да постоји?

II.

Сврха другостепеног поступка је:

учвршћивање законитости, једнообразна примена, давање конкретних и једнообразних облика садржине постојећих правних норми, и једнообразна политика кажњавања.

Једнообразна примена правних норми, јединственост у примени правних норми и јединственост у политици кажњавања је веома тешко, ако не и немогуће постићи са ставом да је другостепени и коначни орган који о томе одлучује у око 90% случајева окружни суд. Број окружних судова је превелик. Дина-

мичност у развоју нормативног система је превише бурна. Поред свих могућих састанака, симпозиума, измене искустава, судија окружног суда зна превише мало, а често и ништа. Нисам готов да поверујем да нпр. судија Окружног суда у Зрењанину има икаквог вредног помена сазнању о томе како неки конкретни проблем решава његов колега из Македоније, Словеније, а можда и из Сремске Митровице.

Једнообразна примена правних норми, јединствена политика кажњавања немају ослонца у овако организованом судству. Чини се да је то веома озбиљна ствар. Зато се поставља питање: ако се већ држимо двостепености суд. поступка није ли сврсисходније да други степен не буде окружни но врховни суд република одн. покрајина? — За ово навели бисмо 4 разлога:

1. Одлучивање у другом степену пред републиким одн. покрајинским врховним судовима за парничне странке не представља никакав терет, јер расправа пред њима нема; или су кајње ретке. Чак и под предпоставком да се оне уведу у Словенији, Црној Гори, Косову, Војводини, а вероватно и у Македонији и Босни и Херцеговини удаљавање суда од места становања парничних странака не би представљали неподношљиво повећање трошкова. У Србији и Хрватској можда би се могла основати одељења Врховног суда у нпр. Нишу, или Сплиту. Поред тога постоји увек могућност замењивања заступника, адвоката, и просто не коришћење права да се усмено изјасни о жалби пред жалбеним судом.

2. У свакој републици одн. покрајини постојао би један једини суд. орган који би се бринуо за јединственост примене правних норми, политике кажњавања, законитости. Било би 8 таквих органа. Увид у њихов рад, резултате, статистичка обрада материјала, могућност уочавања разлика, одклањање истих, или бар ублажавање, разлози за нужност постојања били би далеко лакши.

3. Постојала би могућност „уже специјализације”. Могла би да постоје нпр. већа за радне спорове, за крив. дела јавног саобраћаја, неимовинске штете итд. Судија који би искључиво, или бар у главном радио једну одређену групу спорова могао би да самим радом у тој области постане не само „темељитији”, но и „продуктивнији”. Ослобођен проблема и дилема нианса у читавој нормативној области права он би у једној ужој области безусловно постигао искуство, дубину сагледавања, рутину, лакоћу кретања и извесну имажинацију која би му омогућавала да види „срж” проблема.

4. Другостепене одлуке би у овом случају добијале у свом квалитету, а што је још важније у свом ауторитету, јер би их доносио *Врховни суд*. Нису само странке ни њихови пуномоћници, но ни судије првостених судова нису често уверени да су одлуке окружних судова у другостепеном поступку недискутабилне.

Зато као друго питање постављам: да ли би принцип једнообразности у примени права, јединственост казнене политике, законитости добили, или изгубили преношењем надлежности другостепеног поступка са окупних на врховне судове?

Наш правосудни систем, као и читава наша заједница је у сталном мењању, изградњи, побољшавању. У тој динамици право је још увек веома статично. Разговори о ономе „шта треба да се уради“ не престају. Потребно је те разговоре некако систематизовати, дати им неки чвршћи облик. Било би пожељно чути и друга мишљења и разлоге.

Милош Кекез

АСТИО — ТУЖБА

Actio — тужба (чин) којим повређени actor — тужилац тражи од суда заштиту. То је процесуално значење речи actio. Даље, та реч значи власт да се судским путем остварује право.

У римском праву постоји велики број тужби, са различитим тужбеним захтевима. Изнећемо неке од њих, јер сматрамо да је корисно да се подсетимо када и поводом чега су се покретале.

Actio ad exhibendum. (exhibeo — приказати, показати).

Тужба за предочење.

Ко држи неку ствар треба да је покаже свакоме овлашћенику који у погледу ствари сматра да треба да подигне какав захтев.

Actio aestimatoria (aestimo — одредити чему цену, проценити). Тужба којом купац у одређеном року може тражити смањење цене сразмерно умањеној вредности ствари (робе) због скривених мана.

Actio aquae pluviae arcendae.

Тужба да се власнику вишег земљишта забрани да на штету нижег земљишта мења природно отицање воде.

Actio arbitrariae.

Тужба којом се тражи одређени новчани износ, зато што противна страна није извршила уговорну обавезу.

Actio auctoritatis.

Тужба за заштиту.

На пример: лице А. купи ствар од лица Б. а власник ствари је лице В. Када лице В. подигне тужбу против лица А. овај са

actio auctoritatis позива свог послодавца Б. да га заштити у парници. Ако лице А. изгуби спор са лицем В. онда лице Б. одговара за штету лицу А.

Actio bonorum vi rectorum.

Тужба власника ствари против лица које је силом од њега одузело ствар.

Actio finium regundorum.

Тужба за решавање спорова о граници пољских земљишта.

Actio certae creditae pecuniae.

Тужба против онога који дугује одређену суму новца по основу стипулације, зајма или правног неоснованог обогаћења.

Actio commodati.

Тужба из уговора о послузи.

Actio communi dividundo.

Тужба за раскидање (развргнуће) заједнице и расподелу заједничке имовине. (Развргнуће заједнице настале другим начином изузев наслеђем).

Actio conducti.

Тужба закупца против закуподавца.

Actio confessoria.

Стварно правна тужба за заштиту службености-несметаног вршења службености. Слична је својинској тужби *rei vindicatio*.

Actio de dolo.

Тужба (за заштиту) против преваре.

Actio de in rem verso.

Тужба лица које је закључило посао са малолетником који је под влашћу *pater familias*-а. Тужба је управљена против *pater familias*-а који је дужан да испуни обавезе малолетника (односно лица *alieni iuris*) само до висине износа његовог обогаћења насталог на основу таквог посла.

Actio de posito vel suspenso.

Тужба за квазиделикт — који је могао учинити власник каквог стана ако би (на пример ствари — цреп са цвећем пао са прозора на улицу) некеме причинио штету.

Actio empti.

Тужба купца против продавца.

Actio familiae eriscundae.

Тужба за развргнуће имовинске заједнице између наследника истог оставиоца.

Actio iudicati.

Тужба којом се тражи извршење пресуде.

Actio locati.

Тужба закуподавца против закупца.

Actio mandati.

Тужба која потиче из пуномоћства — било властодавца против пуномоћника, било пуномоћника против властодавца.

Actio negatoria.

Тужба власника добра због узнемиравања (сметања) права својине. Овом тужбом штити се право својине од таквих повреда, које се не састоје у одузимању стари од сопственика, већ у спречавању сопственика да се користи стварима у оном обиму у којем је по природи ствари могуће. Тужба за утврђивање непостојања службености.

Actio Pauliana.

Тужба за побијање радњи дужника учињених у намери оштећења. Ова тужба даје овлашћење повериоцима једног дужника, који је отуђио своју имовину, да тужбом нападају (побијају) оне правне послове свога дужника, којима је он отуђио своје ствари, да траже поништај тих правних послова и повраћај отуђених ствари, да би се они из тих ствари измирили (намирили).

Actio Pauliana culposa.

Види: *Actio Pauliana*. Овде је потребно установити: (1) намеру оштећења на страни дужника и (2) скривено незнање друге стране о овој намери (*culpa*), тј. треба доказати да друга страна није знала за ову намеру иако је морала знати, само да је употребила потребну пажњу, коју није употребила због своје кривице. Довољна је *culpa levis in abstracto*, тј. пажња марљивог домаћина.

Actio popularis.

Тужба коју може да подигне сваки грађанин иако није повређен његов интерес.

Actio Publiciana.

Тужба држаоца ствари против лица која га узнемиравају у савесној државини. Тужба за повраћај ствари по државнском основу. Код *Rei vindicatio* основ тужбе за повраћај ствари била је својина тужиочева, код *actio Publiciana* основ је савесна државина.

„Кад се више њих око шта препиру, а прилике су за сваког једнаке, првенство је држатељу.”

Actio quanti minoris.

Тужба којом купац у одређеном року може тражити смањење цене сразмерно умањеној вредности ствари (робе) због при-

кривених мана. Купац може бирати: (1) Actio redhibitoria — тужбу за развргнуће уговора, (2) Actio quanti minoris — тужбу за недопуну цене, или (3) Actio empti — тужбу за накнаду штете.

Actio redhibitoria.

Тужба коју може поднети купац са захтевом да се развргне уговор о купопродаји, тј. да му се врати куповна цена са интересом, а он да врати продавцу манљиву ствар (са евентуалним плодовима).

Actio furti et damni adversus nautas caupones stabulariones.

Тужба против власника брода, гостионице и стаја, за крађу и оштећење које њихови људи учине на стварима путника повереним (остављеним) на чување.

Actio iniuriarum.

Парница због увреде (повреде части).

Actio in personam.

Свака тужба која потиче из неког облигационог односа.

Actio in rem.

Свака тужба која штити неко стварно право.

Богдан Ђосић

ОПШТИ ЗАКОН О АДВОКАТУРИ И ДРУГОЈ ПРАВНОЈ ПОМОЋИ

Члан 1.

Ради обезбеђења стручне правне помоћи грађанима и организацијама у њиховим међусобним односима, као и ради обезбеђења једнаке заштите права грађана и организација кад се у поступку код судова и других државних органа и организација решава о њиховим правима или обавезама или кривичној и другој одговорности, друштвена заједница ствара услове за пружање правне помоћи путем адвокатуре и друге правне помоћи.

Члан 2.

Павна помоћ обухвата нарочито: давање правних савета, састављање исправа, тужби, жалби и других поднесака, заступање у правним пословима и споровима и одбрану окривљених.

Адвокати могу да врше све послове правне помоћи, а друга лица која имају стручну спрему за пружање правне помоћи — само послове за које су овлашћени законом.

Указивање правне помоћи од стране службених лица у вези са вршењем њихове службе, регулише се посебним прописима.

Адвокатура

Члан 3.

Адвокатура је самостална друштвена служба.

Члан 4.

Самосталност адвокатури остварује се организовањем адвоката у адвокатске коморе као самоуправне организације.

Адвокатске коморе на основу закона и својих статута, одлучују о пријему у адвокатуру и привременом и трајном престанку права на вршење адвокатури.

Адвокатске коморе обављају и друге послове одређене законом и статутом.

Члан 5.

Адвокати су дужни да савесно пружају правну помоћ у складу са законом и кодексом адвокатске етике и да се у вршењу своје друштвене функције старају о уставности и законитости.

Члан 6.

Адвокат је независан у свом раду.

Адвокат има право и дужност да, у границама закона и добијених овлашћења, предузима све што сматра да може користити странци којој указује правну помоћ.

Адвокат не може бити у радном односу.

Члан 7.

Ради обезбеђења независног вршења адвокатури адвокат не може бити притворен због кривичног дела учињеног у вршењу правне помоћи, без одобрења већа суда код кога се води поступак због тог кривичног дела.

Претресање архиве адвокатске канцеларије може се вршити само у погледу писмена и предмета који су изрично наведени у наредби о претресању.

Члан 8.

Адвокат је дужан да чува као тајну оно што му је странка поверила.

Адвокат није дужан да сведочи о ономе што му је у вршењу правне помоћи странка поверила, а не може бити саслушан као сведок о ономе што му је окривљени као свом браниоцу поверио.

Члан 9.

Адвокат је дужан да пружи правну помоћ странци која му се за такву помоћ обрати, ако вршења адвокатског посла не би било од штете по интересе странке која од њега правну помоћ тражи или у супротности са начелима поступка у коме би он учествовао као адвокат.

Закон и кодекс адвокатске етике одређују у којим је случајевима адвокат овлашћен да одбије пружање правне помоћи.

Члан 10.

Право да буде адвокат има сваки дипломирани правник с положеним правосудним испитом који испуњава опште и друге услове одређене у закону и достојан је да врши адвокатуру.

Недостојан је да буде адвокат ко је осуђиван за кривично дело које га чини морално неподобним да врши адвокатуру или због недоличног поступка не би могао да буде примљен у редове адвоката без штете по углед адвокатуре.

Закон одређује који дипломирани правници могу да буду адвокати иако нису положили правосудни испит.

Члан 11.

Ради унапређивања пружања правне помоћи у одређеној грани права, може се адвокату, на основу закона и статута адвокатске коморе, признати специјалности у тој грани.

Члан 12.

Уписом у именик једне адвокатске коморе адвокат стиче право да врши адвокатуру на целој територији Југославије.

У случају пресељења канцеларије у место на подручју друге адвокатске коморе адвокат има право да буде уписан у именик те друге адвокатске коморе, без испитивања да ли испуњава услове за пријем у адвокатуру.

Члан 13.

За повреде својих дужности и угледа адвокатуре адвокат одговара дисциплински пред органима адвокатске коморе.

Члан 14.

Осим случаја кад се адвокат сам одрекне вршења адвокатуре право вршења адвокатуре може престати само на основу судске одлуке или одлуке адвокатске коморе.

Члан 15.

Правну помоћ адвокати могу да пружају као појединци или удружени у радној заједници.

Кад адвокати удружују свој рад у радној заједници, таква адвокатска заједница има, у основи, исти положај као и организације у области друштвених служби.

Законом се утврђују општи услови под којима адвокатска заједница, као самоуправна организација врши своју делатност и остварује своја права и обавезе у односу на друштвену заједницу, као и услови под којима ради остваривања правне заштите путем адвокатуре може користити друштвена средства и њима управљати.

У удруженом раду адвоката не могу се успостављати односи који би били у супротности са начелима о самосталности адвокатуре и независности адвоката у вршењу адвокатских послова.

Члан 16.

Адвокати имају, у начелу, исти друштвено-економски положај и, у основи, иста права и обавезе према друштвеној заједници као и радни људи у радним организацијама.

Члан 17.

Адвокатски приправник оспособљава се за вршење адвокатуре и помоћ адвокату у вршењу адвокатских послова.

Начело из члана 8. овог закона важе и за адвокатске приправнике.

Члан 18.

Адвокати имају право на награду за свој рад, као и на накнаду трошкова у вези с извршним радом, према тарифи коју доноси адвокатска комора, ако законом није друкчије одређено.

Ако адвокат са подручја једне адвокатске коморе предузме поједине радње у поступку пред судом или другим органима које се налазе на подручју друге адвокатске коморе, награда и накнада трошкова за рад адвоката утврђују се према тарифи адвокатске коморе на чијем подручју адвокат предузима радње у поступку, ако се адвокат и странка нису споразумели да се примени тарифа адвокатске коморе на чијем подручју је седиште канцеларије адвоката.

Кад суд или други орган одмерава накнаду трошкова странци коју заступа адвокат, он примењује увек тарифу адвокатске коморе на чијем подручју се тај суд односно орган налази.

Кад судови и други органи федерације одмеравају накнаду трошкова поступка, примењиваче тарифу која важи на подручју адвокатске коморе, на коме се решавао предмет у првом степену односно у претходном поступку.

Члан 19.

Адвокатска комора, као самоуправна организација, доноси самостално свој статут, кодекс адвокатске етике и друге опште акте у складу са законом.

Адвокатска комора прати и проучава односе и појаве који су од интереса за остваривање права грађана и организација, као и за унапређивање адвокатуре, и обавештава скупштине одговарајућих друштвено-политичких заједница, по сопственој иницијативи или на њихов захтев, о стању адвокатуре и њеним потребама као и о питањима која се односе на пружање правне помоћи.

Законом се утврђује право друштвено-политичке заједнице на надзор над општим актима адвокатске коморе.

Члан 20.

Адвокатске коморе саме одлучују о свом удруживању и доносе правила о заједничкој организацији адвокатских комора. Та правила одређују и у којој мери и на који начин заједничка самоуправна организација свих адвокатских комора представља адвокатуру у земљи и у иностранству.

Друга правна помоћ

Члан 21.

Друштвено-политичке заједнице могу оснивати службе правне помоћи за давање савета, састављање исправа о правним пословима и састављање поднесака грађанима.

За послове из ст. 1 овог члана радне и друге организације могу оснивати службе правне помоћи за потребе чланова своје организације, под условима које одређује закон.

Члан 22.

На подручјима за која република односно аутономна покрајина утврди да нема адвоката или да их нема довољно а да постоји потреба да правну помоћ пружају привремено и друга лица, правници у служби правне помоћи, који испуњавају услове за стицање адвокатуре, могу и заступати грађане у поступку пред судом и другим државним органима и организацијама.

Ако на подручјима из ст. 1 овог члана грађани не могу да правну помоћ остваре ни коришћењем службе правне помоћи, правну помоћ могу да им пружају лица са правосудним испитом, или лица која су с њима изједначена, ако је то законом одређено.

Правну помоћ из ст. 1 и 2 овог члана не могу пружати судије, јавни тужиоци и други радници у суду, јавном тужилаштву или органима унутрашњих послова, а лица запослена у другим државним органима и организацијама не могу пружати правну помоћ, у ствари у којима је надлежан тај орган

односно организација нити могу заступати противну страну у ствари у којој је тај орган односно организација заинтересована.

Прелазне и завршене одредбе

Члан 23.

Одредбе чл. 19 ст. 2 до 4. овог закона непосредно се примењују.

Члан 24.

До доношења републичког закона о адвокатури и другој правној помоћи примењиваће се Закон о адвокатури („Службени лист ФНРЈ”, бр. 15/57 и 18/7 и „Службени лист ФНРЈ”, бр. 51/65), а најдоцније до 31. децембра 1971. године.

Члан 25.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ”.

НОВИ ЗАКОН О АДВОКАТУРИ

Савезна скупштина је на седници Већа народа од 30. III. 1970. године и на седници Друштвено политичког већа од 30. III. 1970. године усвојила Општи закон о адвокатури и другој правној помоћи, који је проглашен указом од 31. III. 1970. године. Закон је објављен у „Службеном листу СФРЈ бр. 15 од 9. априла 1970. године”.

Објављујемо текст овог закона ради олакшања могућности шире дискусије чланства Коморе о будућем Покрајинском Закону о адвокатури који се има израдити у духу начела општег закона као и Статут Коморе.

УРЕДНИШТВО ГЛАСНИКА

ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ

Накнада штете неоправдано осуђеном лицу. (ВСВ бр. Кр. 10/70)

У смислу чл. 500 ЗКП осуђени нема право на накнаду штете због неоправдане осуде ако је својим лажним признањем проузроковао своју осуду, а против I. ст. пресуде је изјавио жалбу само због одлуке о казни, непобијајући чињенично стање и непоричући извршење кривичног дела.

Одузимање возачке дозволе и њено трајање. (ВСВ бр. Кж. 14/970).

Против решења I. ст. суда којим је одбијена молба осуђеног за обуставу извршења изречене мере безбедности, осуђени је уложио жалбу, која је одбијена, а из разлога.

Сходно чл. 61. в. ст. 3 КЗ време за које се рачуна мера безбедности одузимање возачке дозволе има се рачунати од дана када је главна

казна издржана или опроштена, с тим да се време за које је возачка дозвола одлуком истражног судије одузета возачу урачунава и меру безбедности одузимања возачке дозволе, уколико та мера буде изречена. (Чл. 170 Основног закона о безбедности саобраћаја на путевима).

Кривична дела послуге и проневере. (ВСВ бр. Кж. 728/969).

При разграничењу кривичног дела послуге од кривичног дела проневере поред субјективног елемента ваља имати у виду и новчани износ који је предмет инкриминисане радње оптуженог, па ако се ради о знатнијем износу, онда је у питању присвајање и стоји кривично дело проневере из чл. 322 КЗ., а не кривично дело послуге из чл. 323. КЗ.

Одговорност водопривредне организације за штету (ВСВ бр. Гзз 65/69).

Јавни тужилац САПВ ставио је захтев за заштиту законитости против пресуде Општинског и Окружног суда који је уважен и обе пресуде укинуте а из разлога. Водопривредна организација одговара за настану штету услед занемарења обавеза око одржавања канала за одводњавање у исправном стању, који су биле предвиђене програмом радова уз обезбеђење инвестиционих средстава.

Одговорност радника код приватних послодаваца на настану штету у раду. (бр. Гж. 1301/69).

I. ст. пресудом делимично је у својен тужбени захтев па су парничне странке поднеле жалбу. Жалбе су основане, па је I. ст. пресуда укинута а из разлога.

Према одредби чл. 1 ст. 2. Закона о радним односима СРС (Службени гласник СР Србије бр. 31/967) на радне односе радника запослених код приватних послодаваца непосредно ће се примењивати одредбе Основног закона о радним односима уколико одређена питања нису друкчије уређена — регулисана Законом о радним односима СР Србије. Пошто у овом републичког закону нема од-

редаба о накнади штете коју је радник код приватног послодавца причинио на раду или у вези са радом трећем лицу, то значи да се питање одговорности на накнаду штете у таквом случају има решавати по чл. 97. (Основног закона о радним односима).

Одговорност осигуравајућег завода на накнаду штете. (ВСВ бр. Гж. 731/69).

I. ст. суд је одбио тужбени захтев. Тужилац је уложила жалбу која је основана а из разлога:

Осигуравајући завод је дужан да путнику у моторном возилу накнади штету од телесне повреде претрпљене у судару са другим возилом, као трећем лицу коме је проузрокована штета при употреби возила које је обавезно осигурано, независно од тога који возач је крив што је дошло до саобраћајног удеса.

Застарни рок за потраживања из уговора о делу тече од дана довршених радова, а не од дана доношења коначне обрачунске ситуације. (ВСВ бр. Гж. 1173/69).

I. ст. пресудом одбијен је тужбени захтев. Тужилац је поднео жалбу која је као неоснована одбијена а из разлога:

У конкретном случају ради се о уговору о делу према коме се тужена Црквена општина обавезала да ће исплатити тужиљу 30.600. — н. д. Правилно је поступио I. ст. суд када је напao да је тужбено потраживање застарело, јер свој тужбени захтев остварује по протеку двогодишњег рока из чл. 21 ст. 1 Закона о застарелости потраживања. Утврђено је да су радови били довршени августа месеца 1963 па је према томе двогодишњи рок истекао августа месеца 1965. А како је тужба поднесена 17. децембра 1965. то је поднесена после рока предвиђеног за застару, па је према томе потраживање застарело.

Достојност наслеђивања браће и сестара. (ВСВ бр. Гж. 13/970).

I. Ст. суд је уважио тужбу, а II. ст. је тужбу одбио. Ревизију је уложила тужитељица која је као неоснована одбијена а из разлога:

Брат пок. остављача тиме што није давао издржавање остављачу као свом пунолетном брату, не постаје по чл. 161 ст. 1. т. 4. Закона о наслеђивању недостојан наслеђа из овога, јер по пропису Основног закона о односима родитеља и деце није предвиђена законска обавеза издржавања између браће и сестара.

стицање у ванбрачној заједници. (Бр. Гж. 397/969).

И. ст. суд је делимично усвојио тужбени захтев, па је тужена поднела жалбу која је уважена, И. ст. пресуда укинута а из разлога:

Лица која живе у ванбрачној заједници могу стицати власништво на заједнички подигнутој згради ако о томе међу њима постоји споразум. Споразум не мора бити писмен нити усмено изричито закључен. Довољно је да постоји прећутна сагласност.

Пресумпција о повлачењу тужбе из чл. 479 ЗПП има исто дејство као и када је тужба стварно повучена (Врх. суд Сл. бр. 328/70).

Странке нису приступиле на два узастопна рочишта но за усмену спорну расправу мада су позиве благовремено и ваљано примиле, па је суд применом одредбе чл. 479 ЗПП сматрао да је тржилац тужбу повукао. —

Међутим, истог дана када је расправа одржана стигао је поднесак тужиоца о преиначењу тужбе али после закључене расправе. —

Поводом жалбе тужиоца на решење о обустави поступка другостепени суд је потврдио ово решење из следећих разлога:

„Дејство пресумпције о повлачењу тужбе на основу чл. 479. Закона о парничном поступку има исто дејство као и када је тужба заиста повучена. Пошто се у овом случају сматра да је на рочишту повучена тужба, то се после повлачења тужбе приспели поднесак није могао узети у обзир.”

Купац није обавезан да утврди квалитете робе ако је испоручена друга врста робе од уговорене (Врх. привр. суд. Сл. број 1574/69 —3).

У покренутом спору за наплату купопродајне цене тужени је као купац истицао да му тужилац није испоручио ону врсту робе коју је уговорио, а тужилац је приговорио да је тужени своје приговоре ставио после дужег времена а не одмах и без одлагања. —

Против првостепене пресуде којом је усвојен тужбени захтев тужени је изјавио жалбу, па је другостепени суд уважањем ове жалбе побијану пресуду укинуо и преадресирао на поновни поступак уз следеће образложење:

„Ако туженом није испоручена уговорена врста робе, већ друга врста робе (алиуд) онда тужени као купац није ни био у обавези да у смислу узанси 137 и 150 Општих узанси за промет робом без одлагања утврди квалитет робе и без одлагања саопшти своје приговоре тужиоцу као продавцу, већ у том случају, без обзира да ли је ставио приговоре не би стајала његова обавеза да уместо уговорене врсте робе прими другу врсту робе.”

За штету нанету трећем лицу при извођењу радова одговара поред извођача и инвеститор и то солидарно. (Врх. привр. суд Сл. број: 2687/69—3).

Тужилац је истакао захтев за накнаду штете према туженом као инвеститору а која је штета настала при извођењу комуналних радова од стране извођача за радун инвеститора. —

Тужени се бранио да не сноси одговорност јер да је штету проузроковао извођач радова. —

Првостепени суд је уважио тужбени захтев, а поводом жалбе туженог другостепени суд је у погледу одговорности туженог заузео следеће становиште:

„Инвеститор је дужан да пре отпочињања радова прибави потребну документацију и да је преда извођачу радова. За штету нанету трећем лицу услед изградње грађевинског објекта одговара и инвеститор и то солидарно. У конкретном случају, тужени је као инвеститор пропустио, приликом тражења одобрења за извођење радова на водоводној мрежи, да поднесе сагласност органа надлежног за саобраћај и везе, тако да је документација потребна за извођење радова на односној водоводној мре-

жи била непотпуна, па је напоседовање потребних података довело до оштећења предметне подземне кабловске мреже”.

Ако није извршена куповина ради покрића накнада штете због неиспуњења уговора утврђује се на разлици између уговорене цене и средње тржишне цене у месту испоруке (Врх. привр. суд Сл. бр. 1632/69—3).

Тужилац као страна верна уговор у није после одустанка туженог од уговора извршио куповину ради покрића, па је стога првостепени суд одбио захтев за накнаду штете због неиспуњења уговора. —

Поводом жалбе другостепени суд је уважењем жалбе тужиоца ову пресуду укинуо и предмет вратио на поновно суђење са следећим образложењем:

„Првостпени суд није могао да одбије тужбени захтев само са тога разлога, што тужилац није доказао да је извршио куповину ради покрића оне робе која је била предмет уговора. Ако је несумњиво утврђено да као уговор у верна странка у начелу има право на накнаду штете као што је овде случај, парнични суд треба да досуди разлику између уговорене цене робе и њене средње тржишне цене која је у месту испоруке постојала првог радног дана у овом случају по истеку рока испоруке. Ово са разлога што се овде ради о утврђивању одн. обрачунавању висине штете коју тужилац основано тражи.”

Статут пословних удружења нема карактер писменог споразума (уговора) о месној надлежности у сми-

слу чл. 64. ЗПП-а (Врх. привр. суд Сл. бр. 2242/69—3).

У покренутом спору поводом уговора туженог о месној ненадлежности поступајућег суда, тужилац је истакао да је надлежност утврђена статутом пословног удружења чији је тужени члан. —

Против решења првостепеног суда којим је уважен истакнути приговор месне ненадлежности другостепени суд је по жалби тужиоца потврдио првостепено решење из следећих разлога:

„Статут пословних удружења (па тако и тужиоца као пословног удружења) као нормативни акт нема карактер писменог споразума (уговора) о месној надлежности у смислу чл. 64. ЗПП-а. За овај споразум треба пристанак и потпис странака, а тога нема и не мора бити код статута, јер за статут не морају ни гласати све претставници чланова удружења, а нити га потписују. —

Уосталом, статутом се ближе одређују овлашћења, међусобни односи и начин рада органа пословног удружења и биро удружења као и састав и начин избора и позива чланова органа удружења (чл. 168. Основног закона о јединственим привредним коморама и пословној сарадњи у привреди). Из такве формулације и нарави статута као нормативног акта којим се регулишу организациона питања и односи органа самог удружења не може се закључити да се статутом уопште могу регулисати други односи па ни питање судске надлежности за спорове који би настали између пословног удружења и његових чланова, јер је за све то предвиђен један други акт, а то је уговор о оснивању пословног удружења.”

ИЗВОД ИЗ ПОСЛОВНИКА ЗА РАД СКУПШТИНЕ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У САПВ У НОВОМ САДУ

Члан. 1.

Скупштину отвара председник Управног одбора Коморе или његов заменик у заказано време, према сазиву скупштине.

Ако председник, или његов заменик, утврди да на скупштини није била приликом отварања присутна половина чла-

нова одгађа скупштину на један у смислу члана 20 ст. 2 Статута Коморе.

Члан 2.

Пошто је председник, или његов заменик, отворио скупштину и утврдио да је способна да доноси пуноважне закључке приступа се избору радног председништва.

Радно председништво управља радом скупштине од свога избора.

Члан 3.

Избор радног председништва се обавља јавним гласањем већином гласова или акламацијом ако има само један предлог, а уколико има више предлога релативном већином.

Члан. 4.

Изабрано радно председништво преузима вођење скупштине по свом избору, те предлаже скупштини на усвајање дневни ред који је при савизву скупштине објављен као и евентуалну надопуну.

Члан 5.

Функције радног председништва су почасне и временски ограничене док траје рад скупштине.

Члан 6.

У допуни дневног реда могу се расправљати само они предлози који су писмено упућени скупштини најмање осам дана пред рад скупштине и то путем управног одбора Коморе или оног органа Коморе који је скупштину сазвао. Ако би у току рада скупштине настала потреба да се бирају неки органи Коморе, а на дневном реду није предложена тачка за те изборе, радно председништво је дужно да предложи допуну дневног реда са тим изборима.

Ако скупштина усвоји могу се расправљати и остали предлози поднети писмено на почетку скупштине од 50 чланова Коморе.

Члан 7.

Избором радног председништва управља председник управног одбора или његов заменик, који је отворио скупштину.

Заједно са избором радног председништва од три члана скупштина бира два записничара, два овечара записника и три бројача гласова уколико на дневном реду има избора, по истој процедури по којој се врши избор радног председништва.

Члан 8.

Скупштина расправља најпре о тачкама дневног реда, а затим о даљим евентуалним предлозима.

Реч додељује председавајући за сваку тачку по реду пријаве говорника.

Члан 9.

Сваки присутни члан може учествовати у стављању предлога и у дискусији.

Сваки члан скупштине може ставити предлог да се ограничи време говора или да се закључи расправљање по поједином питању. О таквом предлогу се одмах гласа без дискусије.

Члан 10.

После расправљања председавајући одређује гласање:

Ако има више предлога саставља се на гласање најпре онај предлог по примању кога опадају остали. Иначе ће о реду одлучивати председавајући скупштине.

Скупштина одлучује већином гласова. Гласање се врши било дизањем руку било устајањем. Ако такав начин гласања не да јасан резултат може председавајући одредити поименично гласање.

Члан 11.

За извршење појединих задатака током рада скупштине може радно председништво да именује референте или пак скупштина може да изабере посебне комисије.

Члан 12.

Председавајући скупштине даје реч, одржава ред на скупштини објављује закључке скупштине као и резултате гласања. У сврху одржавања реда радно председништво је овлашћено да нарушиоца реда опомене, да му по потреби одузме реч, а у тежим случајевима таквог учесника може удаљити са скупштине.

Члан 13.

Органи коморе које бира скупштина, чланови савета које бира скупштина Коморе, председник и његов заменик и чланови управног одбора, чланови комисије за преглед финансијског пословања, председник дисциплинског суда, његов заменик и чланови дисциплинског суда, дисциплински тужилац и његови заменици и чланови већа Врховног суда као другостепеног дисциплинског суда, које бира скупштина бирају се по кандидатским листама.

Кандидатску листу могу предложити писмено радном председништву скупштине најмање 10 чланова присутних на скупштини. Свака кандидатска листа мора бити тако састављена да садржи потребан број кандидата за све органе Коморе и потписе свих предлагача.

Предате кандидатске листе које су исправно састављене ставиће се на дневни ред. Неисправно састављену листу одбаћиће радно председништво.

Гласање је тајно. Ако је поднета једна листа одлуком већине присутних избор се може извршити и јавним гласањем.

Ако су предложене две листе изабрана је она која је добила већину гласова, односно ако је предложено више листа, изабрана је она која је добила релативну већину гласања, тј. највећи број гласова.

Предајом листе на гласачком месту сматра се да је гласач гласао у целини за листу коју је предао.

Члан 14.

О раду скупштине води се записник који потписују чланови радног председништва и записничари као и два оверача записника.

У записник са у главним цртама уноси ток читаве скупштине као и одржати дневни ред, предлози, питања, говорници и резултат гласања. О евентуалним примедба учесника на састав записника одлучује наредна скупштина.

УПРАВНИ ОДБОР КОМОРЕ

Б И Л А Н С

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У САПВ У НОВОМ САДУ НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1969 ГОДИНЕ.

І. РАЧУН ИМОВИНЕ — БИЛАНС

А К Т И В А

Конто	Износ
001 Некретнине — пословне просторије	19.367,33
003 Инвентар	26.188,25
361 Ситан инвентар	4.369,66
367 Библиотека	31.256,25
110 Благајна	887,40
100 Народна банка — жиро рачун	52.830,61
105 Народна банка — стамбени фонд	7.440,05
125 Адвокати	39.211,02
126 Адвокати у пензији чланови ПФ	6.687,50
— Дужници	26.393,23
313 Канцеларијски материјал	853,40
УКУПНА АКТИВА	215.484,40

П А С И В А

120 Разни претплатници за „Гласник”	1.335,—
010 Исправка вредности инвентара	12.633,87
900 Имовина	64.722,62
901 Отписи неутериве чланарине	9.000,—
902 Покриће мањкова	7.987,20
903 Усавршавање материјалне базе коморе	37.252,48

904	Ванредне помоћи	11.000,—
940	Фонд посмртнине	8.475,71
941	Стамбени фонд	7.440,05
7502	Обрачунат а не наплаћен „Гласник”	3.422,—
7892	Обрачуната а не наплаћена казна	1.351,50
—	Веровници	27.013,47

УКУПНА ПАСИВА

Шеф рачуноводства	Благајник	Председник
(Гавриловић Игњат)	(Марић Антоније)	(Ботић Милорад)

Б И Л А Н С

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У САПВ У НОВОМ САДУ НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1969 ГОДИНЕ.

П Р И М А Њ А

Конто	Назив рачуна	Предколона	Главна колона
7500	Наплаћена чланарина		81.768,—
7501	Наплаћен 1% к. доприноса		131.439,65
7502	Наплаћена претплата на „Гласник”		21.197,—
7892	Наплаћене новчане казне		600,—
7893	Наплаћено од огласа у „Гласнику”		1.150,—
7894	Наплаћено од станарине		898,50
7899	Наплаћена разна примања		7.722,50
УКУПНА ПРИМАЊА:			244.775,65

И З Д А В А Њ А

Укупни трошкови			189.976,30
660	Плате радника	54.745,—	
463	Хонорар функционера	7.420,—	
461	Доприноси на горња лична примања	35.042,85	
414	Фонд за оправку зграда	450,—	
40	Огрев, осветљење, вода, смеће	2.485,95	
412	Поштанско-телефонски тр. и тр. пол. про.	8.129,75	
408	Канцеларијски материјал и часописи	2.360,40	
451	Чланарина Савезу	25.505,—	
430	Дневнице и путни трошкови	31.851,50	
425	Осигурање	189,10	
415	Трошкови одржавања год. скупштине	2.700,55	
426	Оправка инвентара	2.782,45	
429	Помоћ удовама бив. адвоката	4.050,—	
—	Остали издаци	12.363,75	
Трошкови уређења „Гласника”			42.972,95
435	Ауторски хонорар	16.467,—	
4298	Штампање „Гласника” и експедиција	26.505,95	
890	Вишак на примањима		11.826,40
УКУПНА ИЗДАВАЊА:			244.775,65

Шеф рачуноводства	Благајник	Председник
(Гавриловић Игњат)	(Марић Антоније)	(Ботић Милорад)

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА АК у САПВ

На седници Управног одбора АК у САПВ која је одржана 4. априла 1970. донесена су следећа решења:

1. Узет је на знање извештај председника, секретара, بلا-гајника и референта о раду Коморе.

2. Решавано је о молбама за упис у именик адвоката, па су решења постављена Савету на надлежност.

3. Решењем бр. 170/970 уписује се у именик адв. приправни-ка Душанка К. Дудварски, са даном 4. IV. 1970. на вежби код адвоката Косте Дудварског, адвоката у Бечеју.

4. Решењем бр. 123/970 ставља се ван снаге решење седни-це која је одржана 14. III. 1970. о брисању из именика адвока-та Миленка Прванов из Вршца, пошто је молбу повукао, а ре-шење о брисању му није уручено.

5. Решењем бр. 166/970 узима се на знање да је Милан Ивановић, адвокат у Срем. Каменици преселио седиште своје канцеларије 1. IV. 1970. у Беоцин.

6. Решењем бр. 171/970 узима се на знање да је адв. при-правник Димитрије Павлов 1. IV. 1970. ступио на вежбу код адвоката Ненада Јовановића из Новог Сада.

7. Решењем бр. 169/970 узима се на знање да је Антун Бучи-нац, адв. приправник из Новог Сада, 1. IV. 1970. ступио на веж-бу код Видосаве Миливојев, адвоката у Новом Саду.

8. Решењем бр. 150/970 брише се из именика адвоката др Јулије Кениг из Новог Сада са даном 1. IV. 1970. због пензиони-сања. За преузимаатеља одређен је Стеван Рончевић, адвокат из Новог Сада.

9. Решењем бр. 153/970 брише се из именика адвоката др Радослав Илић из Новог Сада са даном 31. III. 1970. због пен-зионисања, а за преузимаатеља је одређен Вера Недић, адвокат из Новог Сада.

10. Решењем бр. 152/970 брише се из именика адвоката Со-фијеа Херцег, адвокат из Суботице са даном 19. III. 1970. због заснивања радног односа, а за преузимаатеља је одређена Ружа Дулић, адвокат из Суботице.

11. Решењем бр. 138/970 брише се из именика адвоката Борђе Јовашевић из Вршца са даном 31. III. 1968. због коришће-ња раније остварене пензије а за преузимаатеља је одређен Рајко Алексић адвокат у Вршцу.

12. Решавано је о текућим предметима.

Управни одбор Адвокатске Коморе

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА АК У САПВ

На седници УО АК у САПВ која је одржана дана 13. априла 1970 донето је решење:

1. Решењем бр. 178/970. обуставља се вршење адвокатуре Стојадину Стефановићу, адвокату из Оцака, до правомоћног окончања крив. истраге, кривичног и дисциплинског поступка и то на основу чл. 93. т. 8. и чл. 56 ЗОК, те чл. 31. ст. 3 Статута АК у САПВ због крив. дела из чл. 135. ст. 1 КЗ а за привременог заменика се одређује адвокат Славко Ђук, из Оцака.

Управни одбор АК у САПВ

УПИСИ У ИМЕНИК АДВОКАТА АК У САПВ

Пошто су се оба органа, који одлучују о упису у именик адвоката Управни одбор и Савет сагласили да постоје сви услови за упис у именик адвоката, то су на основу чла. 93 тач. 4, чл. 87 тач. 4, чл. 13 тач. 1, 2, 3, 6 и 7 ЗОА, чл. 13 ст. 2 Основног закона о правосудном испиту те чл. 7 и 9 Статута АК у САПВ, уписује се у именик адвоката са даном 8. IV. 1970. године, са решењем број:

168/1970 Кениг Др Јулије — Нови Сад
172/1970 Др Радослав Илијћ — Нови Сад
122/1970 Орчић Фрања — Суботица
158/1970 Бешлић Др Димитрије — Хоргош

АДВОКАТСКА КОМОРА У САПВ

СВЕ УПЛАТЕ ЗА АДВОКАТСКУ КОМОРУ У САПВ И „ГЛАСНИК“ ВРШЕ СЕ НА ТЕКУЋИ РАЧУН СДК, НОВИ САД бр. 657-8-419 А НА ПОЛЕБИНИ ИЗВЕШТАЈА О ИЗВРШЕНОЈ УПЛАТИ СТАВИТИ ЗАШТО СЕ ПЛАЋА.

ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ НА „ГЛАСНИК“ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У САПВ. ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ 30 НОВИХ ДИНАРА.

СВИ АДВОКАТИ ДОБИТЕ НА СКУПШТИНУ КОМОРЕ КОЈА ЈЕ ЗАКАЗАНА ЗА СУБОТУ 6. ЈУНА 1970. У 9 ЧАСОВА У ХОТЕЛ „ПАРКУ“. ОВО ЈЕ ИЗБОРНА СКУПШТИНА, А РЕШАВАЊЕ И О ВРЛО ВАЖНИМ ПИТАЊИМА НАШЕ АДВОКАТУРЕ.

ПРОСТОРИЈЕ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У САПВ НАЛАЗЕ СЕ У НОВОМ САДУ, У УЛИЦИ ЗМАЈ ЈОВИНА бр. 20.

„ГЛАСНИК“ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У САПВ ИЗЛАЗИ ВЕЋ 19 ГОДИНА, ОД 1. ЈУНА 1952. КАДА ЈЕ ИЗАШАО ПРВИ БРОЈ. ОБЈАВЉУЈЕ СЕ СВАКОГ МЕСЕЦА БРОЈ НА НАЈМАЊЕ 32 СТРАНЕ СА РАЗНОВРСНИМ ЧЛАНЦИМА ИЗ СВИХ ПРАВНИХ ОБЛАСТИ И ДОНОИ СВА СГУЖБЕНА САОПШТЕЊА АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ САПВ. ДОНОСИ СВЕ ВАЖНИЈЕ ВЕТИ ИЗ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ АДВОКАТУРЕ.

СЕДНИЦА ПРЕДСЕДНИШТВА АК САВЕЗА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Дана, 18. априла 1970. године одржана је у Београду редовна седница председништва САВЕЗА АКЈ.

Како је ступио на снагу Општи закон о адвокатури то је претресано питање даљег рада Савеза па је преовладало мишљење да коморе треба да се изјасне на својим годишњим скупштинама о своме даљем чланству у Савезу а да садашње председништво Савеза изврши све припремне радње за реорганизацију Савеза у духу нових законских прописа, у том циљу Председништво ставља на дискусију тезе за нови Статут Савеза адвокатских комора, који је израдила комисија Савеза за организациона питања.

Примљена је на знање информација Др Аурела Крстуловића, председника комисије за међународне везе Савеза о могућности одржавања конгреса Међународне уније адвоката у Југославији. Председништво се сложило с предлогом да се у скорој будућности одржи конгрес МУА у Југославији те упућује комисију за међународне везе Савеза да испита ове могућности и код домаћих политичких и друштвених фактора, а посебно да разради материјалну страну питања.

Саслушана је информација генералног секретара Трнића и секретара Митровића о стању по питањима опорезива-

ња и социјалног осигурања адвоката те одобрене предузете мере од стране секретаријата Савеза.

Решавана су и друга текућа питања рада Савеза. Те издавања часописа Југословенска адвокатūra.

Председништво је одлучило да не одржава у првом полугодишћу Пленум Савеза па обзиром да нема неких отворених важнијих питања општег карактера која би тражила претрес пленарног заседања Савеза.

М. Ботић

